

BRĪVĀ LATVIJA

ISSN 0934-6759

2012. gada 24. marts – 30. marts

APVIENOTĀ **LONDONAS AVIZE** UN **LATVIJA**

Nr. 13 (1239)

Lasiet tīmeklī!
www.brivalatvija.lv

16. MARTS RĪGA, PIE BRĪVĪBAS PIEMINEKĻA

Vairāk lasiet 9. lpp.

Foto: Dainis Mjartāns

Pieminēt un godināt

Tas Kungs ir Gars. Kur Tā Kunga Gars, tur ir brīvība. (2 Kor 3, 17)

Šī diena - 16. marts - Latviešu leģiona diena. Mēs dodamies pie Brīvības pieminekļa un uz Leseni pieminēt savus tautiešus, kas

bija vācu okupācijas varas tērpti tās formās, lai cīnītos pret sarkanokarājiem. Leģionāri zināja, kas ir Baigais gads. Nevienam nevēlējās redzēt atkārtojamies.

Ko gan nozīmē „pieminēt”? - Publiski atsaukt atmiņā pagājušos notikumus un tajos iesaistītos cilvēkus, lai novērtētu viņus ar atbilstīgu cieņu. Īsi sakot – godināt.

Kāpēc mums tas ir svarīgi? Mēs taču neatceramies visu, kas jebkad noticis. Atmiņa ir selektīva. Un vēl vairāk selektīva ir vajadzība godināt.

Kāds leģionārs ir sacījis: “Pie-tiek atņemt tautai tās varoņu kultu, lai tai atņemtu uzticību sev, ticību nākotnei un to pakļautu neatvairāmai bojā ejai; jo varoņu kults ir viens no tautas dzīvīkiem dzīvības avotiem.”

Leģionāru cīņa un upuri iemiesoja ko mūsu tautai ļoti būtisku - tās pastāvēšanu, brīvības alkas, valstisko esību. Tās bija viņu augstākās vērtības, kuŗu dēļ daudzi palika kauju laukos. Jau minētais cīnītājs vēstī: “Latviešu leģions Otrā pasaules karā bija

tas latviešu karavīru kodols, kas nostājās aci pret aci, durkli pret durkli pret sarkanarmijas masām, kuŗas vēlās uz mūsu zemi, lai nolaupītu to, kas tām nekad nebija piederējis, – mūsu zemi. Latviešu leģionāri negribēja nevienu tautu iekārot. – Latviešu leģionāri gribēja vienīgi pasargāt to, kas piederēja viņu tautai.”

Tā kā mums joprojām svarīgas ir tās pašas vērtības, par ko viņi cīnījās toreiz, un tā kā ģeopolitiskā attieksme no austrumiem principā ir palikusi tā pati - imperiski šovinistiskā, tad atliek secināt, ka beigusies ir tikai militārā, bet ne principu un vērtību cīņa. Diemžēl. Nevienam nav noslēpums, ka Krievijas ģeopolitikā mēs joprojām tiekam skatīti kā tās „tuvējā pierobeža”, „ietekmes zona”, „īslaicīgi atšķēlusies teritorija” u.tml. Karaganova doktrīna vēstī: „Krievvalodīgie iedzīvotāji ir (...) varens Krievijas aktīvs. Jādara viss iespējamais, lai atstātu krievvalodīgos iedzīvotājus tajos reģionos, kur tie pašreiz atrodas. (...) tāpēc, ka mums tur jāatstāj ietekmes sviras ar tālāku perspektīvu.” Referendums par otru valsts valodu nebija nejausība.

Kā gan mums - suverēnai valstij un brīvību mīlētājai tautai uz to reaģēt? Katra Latvijas valsts piekāpšanās cerībā uz kompromisu arī no Krievijas puses tur

tieks saprasta kā vājuma pazīme. Vēsture ir parādījusi, ka viņpus austrumu robežas saprot tikai spēka valodu, tāpēc mums ir jāņem stingra morāla un garīga stāja.

Tauta to ir sapratusi jau sen un spontāni paudusi savu attieksmi pret Krievijas tikoņumiem un pret varas politikā glēvlatviskumu. Kamēr mēs konsekventi neatbrīvosimies no okupācijas sekām - no bijušās iekārotājvalsts ietekmes visos sabiedrības domāšanas, attieksmes un rīcības līmeņos, šī diena būs arī simbols tautas pretestībai ne vien pret ārējiem tiktājājiem pēc Latvijas, bet arī pret pašmāju politisko izdabāšanu un lokanību. Tāpēc tautā šo dienu jau sāk dēvēt par Nacionālās pretestības dienu. Jo nevis piekāpšanās, bet stingrs mugurkauls, principiālitate, vērtībapziņas nelokāmība ir mūsu - nācijvalsts pastāvēšanas nosacījums.

Tas nav tikai jautājums par vēstures zināšanu. Jautājums ir dziļāks - par to, kas mēs esam. Ko 16. martā pie Brīvības pieminekļa nozīmē būt latvietim un savas valsts patriotam?

Lai to saprastu, vispirms atrādīsim atbildi uz pārsteidzošu jautājumu: kas kopīgs Luteram, Rainim un brīvības cīnītājam Jurim Ziemeļim?

Luters ir pazīstams ar savu ticības stāju Romas imperijas varas

priekšā: „Šeit es stāvu, un citādi es nevaru!” Rainis teica: „Mēs būsim lieli tik, cik mūsu griba!” Ziemeļis: „Mēs būsim brīvi tik, cik paši to gribēsim!”

Ja Lutera būtu varējis citādi, Reformācija, iespējams, toreiz un tādejādi nenotiktu. Raina vārdi mūs ir iedvesmojuši neskaitāmas reizes. J. Ziemeļa pārliecība motīvēja enerģiskai rīcībai „Helsinki - 86” grupas dalībniekus. Luteru, Raini un Ziemeļi izteikumi ir brīvības formulas varianti. Kamēr varēsim pastāvēt citādi nekā brīvību mīlētāja tauta, mēs būsim mazdūšīgi un glēvi.

Jautāsim sev: kas esam savā konsekvencē - cīnītāji vai mietpilsoņi? Patiesības karavīri vai pašlabuma ierāvēji? Uzvarētāji vai manipulējama pelēcība? Latviešu tautas vēsture rāda, ka aizevien esam pretojušies svešu varu uzmacībai. Tādi bija arī 16. martā godināmie mūsu vectēvi un vecvectēvi. Ja būsim stipri kā viņi savā stājā, pārliecībā, ticībā, tad tā nekavēsies istenoties atbilstīgā rīcībā. Katra ārējā uzvara vispirms ir izcīnīta iekšēji. Tā ir izšķiršanās - kalpot augstākām vērtībām un patiesībai vai savam savtīgumam un ambīcijām. Konstruktīva, enerģiska, drosmīga rīcība nav raksturīga mikstmiešiem, glēvuļiem, neziņiem, vienaldzīgajiem. Principiāla izšķiršanās par savas identitātes

istenošanu ir veids, kā no viduvējībām, pelēcībām, *nothing special*-iem topam par patriotiem, cīnītājiem, varētājiem.

Minētais Dieva vārds māca, ka, pakļaujot sevi augstākām vērtībām, topam brīvi no sikumainības, maziskuma, savtīguma, rutīnas, pelēcības. Brīvība liek atteikties - tā prasa nodzīt garīgos un morālos taukus, lai mēs būtu gatavi darbam un cīņai savas tautas un valsts labā. Tas liek saprast šodienas latvieša lozungu - „kamēr cīnos, tikmēr esmu!”

Mēs bieži sev atkārtojam, ka mums jānācās no savas vēstures. Ko tas nozīmē šeit un tagad?

Pirmā mācība - mūsu brīvības stājas lozungam jābūt: „Kamēr cīnos, tikmēr esmu!” Otrā - mums ir tikai jāiztur, ļaunums sabruks pats. Tas ir solīts, sakot: „Visi dēsti, ko Mans Debesu Tēvs nav dēstījis, tiks izrauti ar saknēm” (Mt 15, 13). Un trešā, svarīgākā: *Tas Kungs ir Gars. Kur Tā Kunga Gars, tur ir brīvība.* Dievā ir brīvība - sev, savai tautai un valstij!

Guntis Kalme, mācītājs

Eiropas Latviešu apvienības prezidija sēde Rīgā

2012. gada 1. martā Rīgā notika Eiropas Latviešu apvienības (ELA) prezidija sēde. No Zviedrijas saņemta informācija, ka pēc pārmaiņām Zviedrijas Latviešu centrālās padomes (ZLCP) vadībā turpmāk ZLCP pārstāve ELA būs Austrā Krēslīna vai Andrejs Rītums.

Pēc Īrijas latviešu ierosinājuma ELA priekšsēdis A. Austers 2012. gada 27. februārī nosūtīja LR finanču ministram vēstuli ar lūgumu precizēt ārvalstīs dzīvojošo Latvijas pavalstnieku pienākumus saistībā ar mantiskā stāvokļa nulles jeb sākuma deklarācijas iesniegšanu.

A. Austers kopā ar domubiedriem M. Slokenbergu, A. Mežmali, A. Salnāju, R. Pazderi ir piedalījušies kampaņas „Cielies un ej” organizēšanā. Akcijai ziedojumos tika piesaistīti LVL 33 000, no kuřiem gandrīz pusi ziedojuši ārpus Latvijas dzīvojošie latvieši. Akcijas ietvaros tika

izsūtīts 410 tūkst. skrejlapu ar aicinājumu doties uz referendumu, 29 Latvijas avīzēs publicētas uzrunas, 10 radio stacijās atskaņotas audioreklāmas, piesaistīti tūkstošiem domubiedru sociālajos tīklos. Akcijā iesaistījās daudzās Latvijas sabiedrībā pazīstamas personas. Kopumā akcija saistīja plašu sabiedrības uzmanību.

A. Austers kopā ar A. Rītumu 2012. gada 12. janvārī viesojās Somijas galvaspilsētā Helsinkos, kur bija sarīkota tikšanās ar somu diasporas pasaules pārstāvības *Finland Society* pārstāvjiem P. Selenius un T. Nordquist, Latvijas vēstnieku J. Boni un Somijas latviešu pārstāvjiem. Informācija par sarunām Somijā tika nosūtīta ELA biedriem elektroniski 2012. gada 17. janvārī. A. Austers secina, ka kopumā brauciens bijis vērtīgs.

ELA bija pieteikusies LR Kultūras ministrijas projektu kon-

kursā „Integrācijas pasākumi 2011” un ir saņēmusi finansējumu. No ministrijas ELA ieguvusi daļēju finansējumu diviem 2012. gadā īstenojamiem projektiem: Īrijas 3x3 nometnei, kas notiks no 17. līdz 24. jūnijam, un PBLA rīkotajiem skolotāju kursiem Latvijā no 11. līdz 13. jūlijam (finansējums paredzēts Eiropas skolu skolotāju brauciena izdevumu daļējai kompensēšanai). Šobrīd noslēgta sadarbības vienošanās ar 3x3 nometnes organizētājiem; identiska vienošanās vēl jānoslēdz ar skolotāju kursu organizētājiem (D. Gross vai D. Mažeiku).

ELA bija pieteikusies Eiropas Kultūras aģentūras projektu konkursā Eiropas līmeņa pilsonisko organizāciju administratīvās kapacitātes stiprināšanai. Iegūstot 81,5 punktus no nepieciešamajiem 82 punktiem, ELA pieteikums saņēma noraidījumu. Pasaules brīvo latviešu apvie-

nība (PBLA) piešķirusi USD 5000 filmas „Padomju stāsts” 500 kopiju iegādei. ELA prezidijs secina, ka ELA kasē ir pietiekams daudzums līdzekļu, lai segtu daļu ELA projekta izmaksu, tāpēc prezidijs nolemj sākt filmas „Padomju stāsts” īstenošanas akciju.

Šobrīd ir atvērts Latvijas Sabiedrības integrācijas fonda (LSIF) konkurss, lai stiprinātu Latvijas NVO spējas līdzdalībai politiskajos procesos. Projektu iesniegšanas termiņš - 2012. gada 28. marts. Projekta īstenošanai jānorit no 2012. gada oktobra līdz 2013. gada decembrim. ELA prezidijs nolēma piedalīties šajā LSIF projektu konkursā, par naudas izlietojuma mērķi izvirzot Eiropas kongresu 2013. gada vasarā.

Prezidijs pārrunāja jautājumu par ELA pārstāvību PBLA un vienojās, ka turpmāk PBLA dalības maksājumi tiks iekļauti

ELA budžetā un visas ELA biedru organizācijas solidarī - atbilstīgi savai finanču kapacitātei - segs šos izdevumus. Prezidijs koriģēja arī ELA 2012. gada budžeta plānu, ņemot vērā šim gadam precizētās vajadzības (ELA vadības stiprināšana, mazo organizāciju dalības veicināšana, vajadzība pēc projektiem u.c.). Precizētais budžeta projekts tiks nosūtīts ELA biedru organizācijām jau tuvākajā laikā. Prezidijs arī pārrunāja vairākas alternatīvas finansējuma piesaistes iespējas (ziedojumu akcijas, sponsori, reklamdevēju piesaiste u.c.) un secināja, ka nepieciešams veikt padziļinātu analīzi un izvērtējumu un ka šāda finansējuma piesaiste nevar tikt īstenota šajā laikā.

Informāciju sagatavojuši
ELA prezidija priekšsēdis
Aldis Austers
un komunikāciju referente
Lāsma Ģibiete.

Ziņas no dzimtās puses

Kopš tautas nobalsošanas 18. februārī plašsaziņas avotos bijuši nebeidzami vārdu plūdi: analīzes, prognozes, ierosinājumi. Gaŗi un plaši sprieŗ politikā, žurnālisti un intelektuāļi. Acis kļūst raibas lasot, aŗis pagurst klausoties. Kā svaiga vēsma ir dzimtās puses ļaŗu isā un kodolīgā reakcija.

Ziemeļvidzemes novadu avīzes *Auseklis* 21. februāŗa numura pirmās divās lappusēs publicēti aŗoni rakstiņi un vairāki attēli, kas ataino referenduma norisi Limbaŗos, Salacgrīvā, Liepupē, Umurgā, Puikulē un citur. Virsraksti pasaka galveno, tos papildina vēlēšanu iecirkņos saklausītais. Nevar nepamanīt, ka starp

tekstu un foto autoriem puisieŗu nav, tikai meitieŗi: Regīna, Linda, Ilga, Luize, Aija, Gunita, Liāna.

Virsraksti. “Par izvēles pareizību Limbaŗos neŗaubās” - “Salacgrīvā balso pēc sirds un prāta izaicinājuma.” - “...Liepupē vēlēŗi ierodas ar skaidru nostāju.” - “Umurdieŗi ſo referendumu uzskata par apvainojoŗu.” - “91 gada vecumā puikuliete balso, dziedot Valsts himnu.”

Replikas. Limbaŗnieks Jānis: “Jānāŗ, jāaizstāŗ sava latvieŗu valoda. Mēs taŗu visi esam latvieŗi. Kādas tur var bŗt ſaubas!” Jauniete Evija un lŗdzaudŗi: “Neŗaubāmies, ka Latvijā bŗs tikai viena valsts valoda.” Andrejs: “Mums nebŗtu te jānāŗ, ja val-

dībai nebŗtu zuŗa mugurkauls.” Kristaps nav nācis, patriotisku jŗtu vadŗts: “Ieviest otru valsts valodu bŗtu ekonomiski neizdevīgi.” Vitolds brinās: “Kādeŗ krievvalodgie nevar iemācŗies latvieŗu valodu? Tādu nelojāŗitāŗi pret valsti, kas ir viņu mājas.” Divi bŗvuzņēmeŗi ſādu referendumu uzskata par negodu latvieŗiem: “Neiedomājami, ka jābalso par savu valodu. Jādomā par ekonomikas attŗstību, nevis jāapliecina paŗsaprotamais.” Jānis: “Ja referendumā balsojums par krievu valodu kā otru valsts valodu bŗs lielāks par 10%, valdŗbai tomēr jāapjēdz, ka sabiedrības vērtību sistēmā ir problēmas.” Balsotāji Umurgā ir sa-

ŗtuŗi un sarūgtināŗi. Nobalsoŗanu uztveŗ kā apkaunojoŗu: “Pamatnācijai ir jāaizstāŗ savas tiesības uz dzimto valodu.” Vecāka sieviete, kas ikdienā runā krieviski, balsojusi pret, jo visu mŗžu dzŗvojusi Latvijā un saprot, ka sava valoda latvieŗiem ir svēta. Jauna latviete, kas mŗl savu valodu, negāŗa balsot, jo uzskata referendumu par politisku spēlŗti.

Attēli. Pirmā lappusē virsraksts ar lieliem melniem burtiem: **Referendums – vienotības un patriotisma stunda.** Zem tā fotogrāfijā aŗina no Limbaŗu kultūras nama. Lielā telpā pilna daŗada vecumu cilvķku: ģēŗbuŗies ziemas drēbēs, cepure galvā,

nopietna sejas izteiksme. Pie sienas Latvijas ģerbonis, stŗri pie reģistrācijas galdiņiem liels dekorāŗivs stāds. Citā attēlā divas jaunākas sievietes rūpīgi palīdz vecai kundzei iebŗdit urnā vēlēŗanu zīmŗti. Publisko transportu balsotājiem nav vajadzējis gāŗdāt, jo kaimiņŗ palīdzējis kaimiņam. Skatā no Staiŗeles redzams, kā divi vŗri no lielas kastes izber zīmŗtes, ko jau gaida balsu skaitŗtājas.

Kā mŗzika skan, man Alojā dzŗvojot, dzirdēŗte vietvārdi: Puikule, Limbaŗi, Rozēni, Viķi utt. Prieks, ka dzimtās puses ļaudŗim ir skaidra doma un skaidra valoda.

Dzidra Purmale

LATVIEŗI LIELBRITANIJĀ

Tikŗšanās ar Eiropas Parlamenta deputāŗu Londonā

Eiropas Parlamenta deputāŗs Kāŗlis ſadurskis, ieradies Londonā, par savu apmeŗšanās vietu bija izvēlējis DVF namu, kas savukārt mājas vadŗbai deva izdevību izkāŗtot ieinteresētajiem tikŗšanos ar deputāŗu.

Kāŗlis ſadurskis, pēc profesijas matemāŗiķis, kopŗ 2006. gada ir Rĩgas Techniskās universitāŗes matemāŗikas profesors. Eiropas Parlamenta deputāŗa pienākumus viņŗ veic kopŗ 2011. gada decembŗa un darbojas Eiropas Tautas partijas grupā, ir bijis Saeimas deputāŗs un Atmosdas gados darbojies Vides aizsardzības klubā.

Interesentiem tiekoties ar deputāŗu 16. marta vakarā neformāļā un atraisŗti atklātā gaisotnē, daudzie jautāŗjumi vijās kopā ar spraigāŗ pārrunāŗ un viedokļu apmaiņu, uzmanību pievērŗot aktuāļiem ſodienas jautāŗjumiem. Taŗu netrūka aŗi humora dzirksts. Interese tika izrāŗdŗta par deputāŗa ikdienas darba kārtību, par Latvijas tā sauktajiem nepavalstniekiem, par Krievijas pa-

Tikŗšanās laikā. Centrā pa kreisi EP deputāŗs Kāŗlis ſadurskis

valstnieku skaitu Latvijā, vai plānotais Polijas-Lietuvas gāzes vada projekts mazināŗu Latvijas atkarību no dominējoŗā gāzes piegāŗdāŗtāŗa, un par paŗu latvieŗu attieksmi pret savu valodu. Tika pieminēta aŗi Vienlŗdzīgās darba samaksas diena Briselē, kas Ei-

ropas mērogā tiek rŗkota otro reizi. Dati liecina, ka visās ES dalŗbvalstŗs sievietes aizvien vēlpelna caurmēŗā par 16,4% mazāķ nekā vŗrieŗi. Latvijā sievietēm bŗtu jāstrāda par dienu nedēļā vairāķ, lai gada vidēŗjās algas ziņā panāķtu vŗrieŗus. Bija interese

noskaidrot vai Latvija ir viena no „slaistiem” Eiropas āŗpolitikā, kā to liecina publicētais Eiropas Āŗlietu padomes paustais viedoklis. Taŗu visu nebija iespējams noskaidrot.

Deputāŗs īsumā pastāŗtŗja, kāda ir darba dienas kārtība parlamentā, uzsveŗot, ka tā galvenokārt saistās ar to ziņojumu un likumprojektu izstrādaŗšanu, kuŗiem jāatrod atbalstŗtāŗi, lai pēcāķ tiktu pieņēmti.

Skaŗot tematu par tā sauktajiem nepavalstniekiem Latvijā, atklājas, ka lŗdz ſim nav rasts mehānisms, kas ļaŗtu noskaidrot, cik Latvijas nepavalstniekiem ir Krievijas pavalstniecība, cik viņu sev nelegāļi sagādaŗjuŗi divas – Latvijas un Krievijas pases, iekasējot sev divas pensijas.

Par jau minēto gāzes vada projektu deputāŗs pauda uzskatu, ka gāzes apgādi varēŗu nodroŗināŗ saŗķidrinātas gāzes termināļa projekts.

Nav vairs gadŗjuma raksturs atziņai, ka latvieŗi paŗi daļēji vainīgi krievu negāŗtŗvajā attieks-

mē pret latvieŗu valodu. Taŗu daļā krievvalodigo esot bijuŗi pāŗliecināŗti, ka krievu valodu Latvijā ieviesŗ par otru oficiālo valsts valodu, tāpēķ nav jāpūlas mācŗties latvieŗu valodu. Diemŗēļ diezgan daudziem latvieŗiem pietrūkst stingras stājas nepāŗslēgties uz krievu valodu veikalos un restorānos. Arŗ ſodienas Saeimas nostāŗa salīdzinājumā ar 6. un 7. Saeimu it kā neesot tik stingra. Par franŗu tautas stingro stāju savas valodas jautāŗjumā Kāŗlis ſadurskis pāŗliecināŗies, strādaŗot Briselē, bet spilgtāķ to izjūtis Strasburgā, kur pat Eiropas Parlamenta ēdnīcā apkalpotājas runājot tikai franciski. Eiropas 27 dalŗbvalstu pāŗstāŗji, kuŗiem nav franŗu valodas zināŗšanu, ir spiesti ſai valodā apgŗt vismaz nepiecieŗamāķas frazes un vārdus.

Pienāca vakariņoŗu laiks, bet, kopā vakariņoŗot, pāŗrunas vēlpatika turpinātas. ſķiet, visi bija apmierināŗti par interesanto un patĩkamo vakaru.

Zigrŗda Daŗķevica

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

Valsts prezidents apsveic jaunievēlēto Vācijas prezidentu

Latvijas Valsts prezidents Andris Bērziņš 18. martā nosūtīja apsveikumu jaunievēlētajam Vācijas Federatīvās Republikas prezidentam Joachimam Gaukam (*Joachim Gauck*) ar izturības un panākumu vēlējumam tik atbildīgā amata pienākumu veikšanā.

Prezidents vēstulē norāda, ka attiecības starp Latviju un Vāciju ir vērtējamas par vēsturiski ciešām un draudzīgām, ar tālejošu nākotnes perspektīvu un vēl neizmanto tu potenciālu: „Mūsu abu valstu saites ir ciešas, tās, manuprāt, var padarīt vēl ciešākas ar ekonomisko un kultūras sadarbību. Jūsu līdzšinējā sabiedriskā un politiskā darbība ir apliecinājums tam, ka Jūs vislabāk spējat novērtēt demokratisks valsts vērtību, kuŗas pamatā ir brīvība, atbildība, tolerance un cieņa pret katru cilvēku, un tas ir svarīgs priekšnoteikums demokratiskai un sevi cienošanai valstij. Jums stāties tik atbildīgā amatā, es savā un Latvijas iedzīvotāju vārdā novēlu Jums izturību un panākumus, kā arī aicinu Jūs personiski iesaistīties Latvijas un Vācijas divpusējo attiecību stiprināšanā.”

***

Priekšlikumi Latgales problēmu risināšanai

Intervijā *Latvijas Radio* vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrs Edmunds Sprūdžs (ZRP) norādīja, ka Darba grupa Latgales problēmu risināšanai un reģiona attīstībai saņēmusi vairāk nekā 300 dažādu nevalsts organizāciju, uzņēmumu un individuālu personu priekšlikumu. Ministrs uzsvēra, ka vajag nevis censties

pārveidot Latgali no Rīgas, bet gan sakopot tās idejas, kas Latgalē jau ir, un ideju tur esot ļoti daudz. Darba grupas galvenais uzdevums būs radīt ietvaru, kuŗā var darboties paši Latgales iedzīvotāji. “Viņi visu var, viņi visu paši izdarīs. Galvenais ir netraucēt un tikai mazliet pavirzīt, dot stimulu,” teica ministrs.

Viena no pārliecinošāk paustajām idejām ir visu veidu uzņēmējdarbības mācīšana jauniešiem skolās. Uzņēmējdarbība ir reāla problēma Latgalē. Šajā reģionā, rēķinot uz 100 iedzīvotājiem, ir trīs uzņēmumi. Latvijā šis rādītājs ir caurmērā septiņi uzņēmumi. Arī fondu investīcijas uzņēmējdarbībā Latgalē ir vismazākās. Izteikti ļoti daudzi priekšlikumi, kas saistīti ar uzņēmējdarbību un infrastruktūras attīstību.

Darba grupa šos priekšlikumus sakopos, strukturēs un izvirzīs prioritātes. Tie ir daudzi mazi darbi, kas dos daudzus mazus pozitīvus rezultātus, kuŗi summēsies un dos reālu ieguldījumu reģiona attīstībā. Tie būs pieņemti risinājumi konkrētai rīcībai, nevis vispārīgu, lielu programmdokumentu rakstīšana.

***

2012. gada 16. marts bez nopietniem starpgadījumiem

Pēc policijas sniegtās informācijas, leģionāru piemiņas gājiens Rīgā 16. martā noticis bez nopietniem starpgadījumiem. Gājienā, pēc policijas aplēsēm, piedalījušies aptuveni 2000 cilvēku. Atšķirībā no citiem gadiem gājiena dalībnieki nav apsūkāti. Ziedus viņi nolika, ejot caur karogu aleju.

Piemiņas gājienā piedalījās vairāki Nacionālās apvienības *Visu Latvijai! / Tēvzemei un Brīvībai!*

LNNK politiķi – VL/TB/LNNK Saeimas frakcijas deputāti Kārlis Krēslis, Dzintars Rasnačs, Inese Laizāne, Vineta Poriņa, Dzintars Kudums, Ilmārs Latkovskis, Ināra Mūrniece, Raivis Dzintars, Jānis Dombrova un Imants Parādnieks. Gājienā piedalījās arī Saeimas deputāti Einārs Cilinskis un Dāvis Stalts, kā arī bijušie deputāti Juris Dobelis un Pēteris Tabūns, Rīgas domes deputāti Jānis Mārtiņš Skuja, Jānis Atis Krūmiņš, bijušie pašvaldības deputāti Dainis Kalns un Modris Jaunups, Tieslietu ministrijas parlamentārais sekretārs Jānis Bordāns un bijušais *tēvzemešu* ministrs Normunds Broks.

Pret leģionāru piemiņas gājienam pie Brīvības pieminekļa protestēja daži desmiti cilvēku, kas sevi dēvēja par antifasiem. Šogad viņi neizkiedza skaļus saukļus, tikai iesaistījās diskusijās ar piemiņas sarīkojuma dalībniekiem par vēsturi.

Rīgā notikusi tikai trīs pietiekami sarīkojumi, nesankcionēti saietu nav konstatēti. Policijas darbinieki bija pietiekamā skaitā, lai nepieļautu pretējo pušu sadursmes. Aizturēti trīs cilvēki.

***

Latvijas institūts pēc 16. marta

secinājis, ka ārvalstīs pamazām pieaug izpratne par Latviešu leģiona lomu Otrajā pasaules karā.

Latvijas institūta (LI) direktores Karinas Pētersones ieskatā pēc ārvalstu plašsaziņas līdzekļu monitoringa rezultātiem varam redzēt pozitīvas pārmaiņas. Pamazām sarūk klišejas un stereotipus atražojošu publikāciju skaits. Tā vietā nāk vēstures analīze un mēģinājumi saprast Latvijas sarežģīto situāciju. Izņēmums gan esot Krievijas plašsaziņas līdzekļi, bet tā esot “sistēmiska problēma”, nevis neizpratne. Arī institūts savu iespēju robežās skaidro 16. marta nozīmi un leģionāru lomu, sagatavojot īpašas faktu lapas, kas tiek izsūtītas aptuveni 2000 adresātiem vairāk nekā 100 valstīs.

***

Ministru prezidents Somijā

Ministru prezidents Valdis Dombrovskis 23. martā dosies vizītē uz Somiju, lai piedalītos neformālā sanāksmē. Tajā diskutēs par pārmaiņām pasaules ekonomikā un veidiem, kā atrisināt ekonomikas krīzi Eiropā. Sanāksmes dalībniekus uzņems Somijas premjermministrs Jirki Katainens, tajā piedalīsies arī Pasaules Tirdzniecības organizācijas ģenerāldirektors Paskāls Lamī, Eiropas Komisijas viceprezidents Ōlli Rēns, Spānijas ES lietu valsts sekretārs Inigo Mendes de Vigo un Eiropas Centrālās bankas valdes loceklis Jergs Asmusens.

Politiķi un eksperti īpaši analizēs, kā ekonomiskā un politiskā situācija citās pasaules valstīs ietekmē ES ekonomiku un kā mainās ES vērtības jaunajā globālajā vidē. Sanāksmes ietvaros tiks meklēti jauni veidi ES valstu izaugsmei un konkurētspējas veicināšanai ilgtermiņā.

***

Nodibināta partija Gods kalpot Rīgai!

Partijas *Gods kalpot Rīgai!*

(GKR) dibināšanas kongresā 17. martā par partijas priekšsēdi vienbalsīgi tika ievēlēts vienīgais izvirzītais kandidāts - Rīgas domes priekšsēža vietnieks Andris Ameriks. Ievēlēta arī valde - 20 locekļu.

Politologu vienprātīgā ieskatā izveidotajai partijai GKR trūkst līderu. Andris Ameriks noteikti neesot spilgts un charismaticks vadītājs, turklāt ne īpaši pozitīvi tiek vērtēts fakts, ka tā izveidota uz Šlesera partijas paliekām. Līdz ar to augstu netiek vērtētas arī jaunās partijas izredzes.

Pēc politologa Ivara Ijāba domām, ja GKR salīdzinātu ar LPP/LC, tad būtiskā atšķirība būtu tā, ka šajā partijā nav Aināra Šlesera. Tā ir gan šīs partijas vājā, gan stiprā puse. Turklāt tai varētu būt diezgan lielas problēmas ar līderības nodrošināšanu, jo Andris Ameriks esot gan politiski pieredzējis, taču nepiederot pie tiem politiķiem, kas vairākuma rīdzinieku acīs būtu pirmā līmeņa figūra.

***

Vai Latvijā ir nepieciešama prezidentāla valsts iekārta?

Intervijā NRA atbild juridisko zinātņu doktors Juris Bojārs.

„2001. gadā es pats izstrādāju jaunu Satversmes projektu, bet tagad domas esmu mainījis – Latvijā nav vajadzīga prezidentāla valsts iekārta (izcēlums mūsu *red.*). Mēs jau tos tautas prezidentus esam izbaudījuši. Vienu pavīsam nesen, kas gribēja būt visas tautas prezidents, un jūs redzējāt, ar ko tas viss beidzās, - viņš pašsludināja, ka viņu ar tankiem no *Saskaņas centra* neatraus. Pirms tam bija vēl viens prezidents – Kārlis Ulmanis, kuŗš bija ļoti sekmīgs tautsaimnieks, bet ļoti nesekmīgs valsts aizsardzības potenciāla nostiprinātājs. Visa tauta viņam uzticējās, un mēs redzam, kur tas noveda. Mums visapkārt ir valstis, kas iejaucas mūsu iekšējās lietās un var ietekmēt Latvijas vēlēšanas un dabūt savu cilvēku par Latvijas Valsts prezidentu. Tāpēc tāds modelis, kāds ir patlaban, ir vairāk līdzsvarots. Īpaši redzot, cik ļoti ietekmējams ir mūsu elektorāts, un zinot, ka mūsu elektorātā ir vismaz 200 tūkstoši tādu šaubīgo pavalstnieku, bet latviešu elektorāts ir sašķelts.”

***

Lindermana kampaņām izlietotā nauda

Preses konferencē biedrības *Dzimtā valoda* līderis Vladimirs Lindermans informēja par valodas referenduma kampaņā 2011. gadā izlietoto naudu. Tie bijuši nepilni 17 000 latu. Biedrība iesniegusi gada pārskatu, kuŗā esot dati par biedrības ieņēmumiem un izdevumiem no tās dibināšanas 2011. gada martā līdz gada beigām. Šajā laikā iztērēti 16 766 latu, par kuŗiem notikusi kampaņa diviem parakstu vākšanas posmiem. Aptuveni 15 000 latu iztērēts savāko parakstu notāriālajai apstiprināšanai, savukārt reklāmai esot izlietots tikai nedaudz vairāk nekā 1000 latu. Biedrības ienākumus līdzīgās daļās - aptuveni pa 8000 latu - ienesuši ziedojumi un biedru maksas. Kopumā ziedotājas bijušas 267 personas,

vidēji katra - 33 latus. Ziedojumi bijuši robežās no viena lata līdz 1000 latu. Tos devušas gan juridiskas, gan fiziskas personas, gandrīz visas no Latvijas. Divus ziedojumus gan devuši arī nerezidenti, kopā 235 latus.

Dzimtās valodas financējumam līdzīgi sekojuši arī Saeimas Nacionālās drošības komisijas (NDK) deputāti un Drošības policija. Tās aprēķini gan nesaskan ar Lindermana apgalvojumiem. NDK priekšsēdis Valdis Zatlers (ZRP) paziņojis, ka parakstu vākšanas kampaņai vien varētu būt iztērēti 300 000 latu, bet pirmsreferenduma aģitācijai – vēl 200 000. Pēc gada pārskata iesniegšanas būs nopietns darbs Drošības policijai smalkāk izvērtēt *Dzimtās valodas* finansējuma avotus. Zatlera ieskatā, ievērojot pieredzi ar divvalodības referendumu, deputāti nedrīkst vilcināties ar tāda likuma izstrādi, kas regulētu aģitāciju pirms tautas nobalsošanām.

***

Dome piešķirs līdzekļus

Rīgas dome plāno piešķirt 122 tūkstošus latu, lai pabeigtu Torņakalna memoriāla otrās kārtas darbus. Piemiņas monumentu te atklāja 2001. gadā, taču līdzekļu trūkums neļāva iecerī īstenot pilnā apjomā.

***

Cik ilgi pastāvēs latviešu valoda?

Latvijas Zinātņu akadēmijas akadēmiķa Jāņa Stradiņa ieskatā viens no redzamākajiem jaunlatviešiem Krišjānis Valdemārs kādā no savām agrīnajām grāmatām par latviešu valodas nepieciešamību ap 1850. gadu sacījis, ka tas varētu būt uz 200 gadiem. K. Valdemārs iestājās par latviešu valodas modernizāciju. Taču viņš bija ļoti reāli domājošs cilvēks, kuŗš jau tad saskatīja globālizācijas agrinās pazīmes Eiropā. Latviešu valodas modernizācijai, ko pamatoja K. Valdemārs un Krišjānis Barons, visvairāk tomēr deva Juris Alunāns un Kronvaldu Atis. Toreiz tikai šauru cilvēku lokus vispār ticēja latviešu valodas nākotnei, un šajā sakarā Valdemārs izmeta savu slaveno teicienu, ka vismaz 200 gadu latviešu valoda dzīvos. Kronvaldu Atis savā brošūrā „Tautiskie centieni” paredzēja latviešiem nākotni, tomēr domāja, ka pēc piecām paaudzēm, tātad ap 1975. gadu, latviešu nācija varētu pamazām pagurt. Tā arī bija, bet, par laimi, nāca atmoda.

***

Mazbāniša jubilejas kilometri

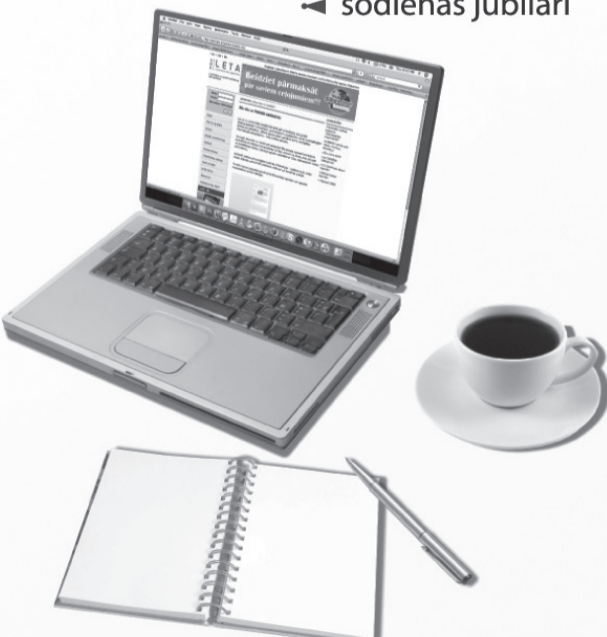
Gulbenes-Alūksnes bānītis 17. marta pēcpusdienā devās savā 100 000. braucienā. No 20. gadsimta sākumā būvētās šaursliežu dzelzceļa līnijas Stukmaņi (Pļaviņas) - Valka mūsdienās daļēji saglabāties un joprojām tiek izmantoti 33 kilometrus garais tā posms, ko dēvē par Gulbenes-Alūksnes bānīti. Tas piedzīvojis gan krīzes, gan pasažieru pieplūduma brīžus. Bānītis pazīstams ar to, ka ir vienīgais regulāri kursējošais šaursliežu dzelzceļš Baltijas valstīs. Kopš 1998. gada tas ir valsts nozīmes kultūras piemineklis.

Ziņas sakopojis P. Karlsons

LETA
nacionālā ziņu aģentūra

Sāc ritu ar Preses apskatu!

- ◀ Latvijas preses publikāciju anotācijas
- ◀ jaunākās valūtas un laika ziņas
- ◀ nozīmīgākie dienas notikumi
- ◀ šodienas jubilāri

Apskatu Jums izdevīgā veidā - internetā vai e-pastā piegādāsim katru darba dienu līdz plkst. 9:00

Vairāk par pakalpojumu vari uzzināt: www.leta.lv
LETA, tālr.: +371 67222509, e-pasts: marketing@leta.lv

LAIKU UN VIETU MIJĀS

Pārvietošanās brīvība - svētība un lāsts

VĒROJUMI UN PĀRDOMAS

Tā devētajā pēcapdomju telpā dzīve un sadzīve divos gadu desmitos pārvērtusies līdz nepazīšanai. Dzels priekš-kars izgaisis, it kā tāds nekad nebūtu bijis, un viena no būtiskajām brīvībām - iespēja brīvi pārvietoties - apzīlbinājusi miljonus.

Šī iespēja, šī brīvība, bez šaubām, ir svētība, pavecot vēl nebijušus apvēršņus. Bet tā ir arī lāsts, kas apdraud skaitliski nelielu tautu izdzīvošanu.

Aizraujas elpa, kad apzināties, cik lielā mērā internets jeb tīmeklis pārvērtis cilvēci par vienas sādžas sārbiem: ļaudis zibensātruma saziņās, sarakstās, saskatās (Skype) digitāli pa diagonāli, teiksim, kas Vankuveru savieno ar Adelaidi vai Špicbergenu ar Patagoniju.

Teicams ārsts pusnaktī sēž pie datora, konsultējot pacientu, kas pretējā Zemes puslodē, okeana otrā

krastā, nupat pusdienojis. Un tāda spraiga mijiedarbība notiek visās jomās, piepalīdzot angļu valodai, bez kuņas mūsu 21. gadsimtā nav iespējams iztikt.

Globalizācija, jāatzīst, ir abpusgriezīgs zobens: augsti attīstītās valstis lielfirmas pārceļ savas ražošanas jaudas uz zemēm, kur iespējams maksāt krietni zemākas algas. Šis *outsourcing* pazemina ražojumu pašizmaksu un palielina to noietu, taču attīstīto valstu iedzīvotāju pirktspēju ierobežo tas, ka uz citurieni pārvietoto ražotņu personāls tiek atlaists un spiests iztikt ar bezdarba pabalstu.

Vakareiropā pietrūkst aprūpes nozares darbinieku - turp dodas, labo mēnešalgu pievilināti, šo darbu pratēji/pratējas ne tikai, teiksim, no Filipīnām, bet arī no Baltijas. Pārvietošanās brīvības izpausme...

Ekonomiskā emigrācija no Latvijas uz turīgākajām EŠ dalībvalstīm un mazākā mērā arī uz Ziemeļameriku, kuņas virpuli tiek

ierauti arvien vairāk gados jauni un apdāvināti cilvēki, kļūst par draudu pamattautas izdzīvošanai dzimtenē. Patlaban ārvalstīs **oficiāli** dzīvo vairāk nekā 72 tūkstoši "Latvijas valstspiederīgo", no kuriem vismaz puse ir latvieši. **Neoficiāli**, ieskaitot tos, kas "varbūt kādreiz atgriezīsies", tādu izceļotāju skaits varētu sasniegt 200 tūkstošus. Tā kā pērn LR iedzīvotāju kopskaits tik tikko sasniedzis divu miljonu robežu, ir jāsecina: **desmitā daļa ir prom**. Cik daudzi no tiem "uz neatgriešanos"?

LR vēstnieks Londonā Eduards Stiprais konstatē: "Tad, kad nopirka vēstniecību, Lielbritānijā dzīvoja 2500 - 3000 latviešu, tagad - vairāk nekā simt tūkstoši." Man 1986. gadā bija prieks tikties "Straumēnos" ar Anglijas "vecās" trimdas jauno paaudzi. Lieliski puīši un jaunietes. Saglabājuši latvietību. Jautāju: "Nu kā tur jūsu karaliene?" Atbilde skanēja: "Ak, kāda vēl karaliene? Mēs esam latvieši!" Baidos,

ka tagadējam simttūkstošiem elementārais, mūzsenais dzinulis - **darbs un maize** - vājinās etniskās piederības izjūtu.

Pašā Latvijā, kas atzīta par Eiropas *viszaļāko* zemi, dabas relatīvā neskartība neatsver šīs Dievzemes lāstu - **zemo dzimstību**. Prof. Arturs Priedītis atgādina, ka nācīgas izdzīvošanai nepieciešams šāds dzimstības koeficients: uz vienu sievieti - 2,5 bērni. Latvijā šis koeficients ir 1,3. Par maz, lai tauta izdzīvotu! Diemžēl tā pati problēma *grauž* arī Vakareiropas valstis, kur atšķirībā no Baltijas aug musulmaņu imigrantu skaits, kuņi, piedodiet, sparīgi vairojas: Francijā vidējais dzimstības koeficients ir 1,8, bet šīs zemes arabu izcelsmes pavalstniekiem - 8,1!

Kad Latvijai pietrūks darbaspēka, vai būs jāielūdz viesstrādnieki no Uzbekistānas vai Tadžikistānas? Tiem daudz bērnu ģimenes ir **norma...**

Kāds ārpusnieks, kam klāstīju

Latvijas demogrāfiskās ķezas, sarunā nāca klajā ar, baidos, ūtopisku priekšlikumu: vai Latvija, Lietuva un Igaunija nevarētu - ES ietvaros - izveidot reģionālu konfederāciju? Ja Šveice ir *Confederatio Helvetica (CH)*, vai nebūtu iespējama *Confederatio Baltica (CB)*, kur tautsaimnieciskais potenciāls, satiksmes tīkls u.tml. būtu kopīgs, arī ārpolitika saskaņota. Trīs pamattautas, trīs valsts valodas, viss koordinēts. Triju mazvalstu vietā viena vidēja lieluma valsts - 175 000 kvadrātkilometru. Iedzīvotāju kopskaits (patlaban) 6,6 miljoni - "pavisam cita lieta", un te nu aptuveni miljons krievvalodīgo nebūtu tāds bieds - arī psiholoģiski, un viņiem būtu grūtāk nākt ar uzpūstām statusa prasībām.

Šķiet, ka tas tomēr nav reāli. Bet tad būtu vieglāk kopīgi izdzīvot. Un varbūt saruks aizbraucēju skaits un mātes tomēr dzemdēs vairāk bērnu?

Franks Gordons

Vērtībām saduroties ar reālītāti

Viņu pazīst kā Eiropas pēdējo diktatoru. Savu valsti viņš pārvalda kopš visnotaļ tālā 1994. gada, viņš to dara ar stingru roku, lai neteiktu - ar dūri. Viņa valsts atrodas Latvijai kaimiņos. Un par to šonedēļ ir mūsu stāsts.

Runa, protams, ir par Baltkrieviju un tās diktatoru **Aleksandru Lukašenko**. Kā jau vairākumā diktāturu, arī Baltkrievijā regulāri notiek demokrātisku procesu imitācija, valstī ir gan parlaments, gan prezidenta vēlēšanas. Protams, vārds „vēlēšanas” Baltkrievijas gadījumā būtu jāliek pēdiņās, jo par godīgām tās var uzskatīt tikai cilvēki no valstīm (piemēram, no Krievijas), kurās vēlēšanas ir tikpat „godīgas”. Pēdējo reizi, kad valstī bija prezidenta „vēlēšanas”, - 2010. gadā, Lukašenko it kā saņēma 79,65 procentus balsu, bet tas bija tikpat ticami, kā pirms pāris nedēļām Krievijas prezidenta vēlēšanās kvazidiktatora Putina iegūtie vairāk nekā 60 procenti balsu. Ne vienā, ne otrā gadījumā valdošā kliķe neiztika bez krāpšanās un rezultātu viltošanas. Lukašenko ievēlēšanā četrus gadus pirms tam, 2006. gadā, „oficiālie” rezultāti uzrādīja gluži vai PSRS cienīgu rezultātu - 93,5 procentus balsu. Tas bija tik maz ticami, ka Lukašenko (vismaz tā viņš pats ir apgalvojis) lika rezultātus revidēt, lai parādītu, ka viņš ir saņēmis „tikai” 86 procentus balsu. Vārdu sakot, istas vēlēšanas Baltkrievijā ir tikai sapnis.

Taču 2010. gadā cilvēks beidzot aizgāja par tālu. Vēlēšanu vakarā divi viņa sāncensī prezidenta amatam opozīcijas demonstrāciju laikā tika smagi piekauti. Viens no tiem - Vladimirs Nekļajevs nonāca reanimācijā, no turienes viņu nolauņāja baltkrievu varas iestādes, un viņš tika ieslodzīts cietumā. Īsi pēc vēlēšanām aiz restēm nonāca

arī septiņi citi prezidenta amata kandidāti. Apmēram tas pats būtu, ja Amerikā, piemēram, uzvarētu Baraks Obama un pēc tam cietumā sabāztu Romniju, Santorumu, Paulu, Gingriču, Bahmani, Pavlentiju un visus pārējos tikai par to, ka viņi uzdrīkstējušies stāties viņam pretī. Protams, Amerika ir demokrātija (lai gan ar katru dienu vairāk un vairāk nosacīta - īsta demokrātija tomēr netur pati savus pilsoņus nebrīvē bez jebkādam tiesībām kontaktēties ar advokātu un bez jebkādas informācijas par to, kas ar viņiem notiek, kā tas ir bijis ar Vikilika dokumentu nopludinātāju Bradliju Mēningu, nemaz nerunājot par to ārpūtīgo kauna trauku, kas ir Gvantanam cietums Kubā). Baltkrievija ļoti uzskatāmi nav demokrātija.

Ilgu laiku Eiropa ar Baltkrieviju auklējās, daļēji tāpēc, ka Lukašenko ir viltīgs radījums, visnotaļ līdzīgs Ziemeļkorejas diktatoriem. Te parāda zobus, te atkal kļūst milīgāks (vienu brīdi viņš kļuva tik milīgs, ka 2009. gadā viņu Romā pieņēma pats pāvests Benedikts, lai gan, protams, tas bija brīdis, kad viens diktators pieņēma otru, jo citādi kā par diktatoru arī Vatikāna valdnieku grūti uzskatīt). Baltkrievijas gadījumā tas ir bijis tāpēc, ka gluži vai schizofreniskas ir Lukašenko attiecības ar Krieviju. Jau ilgāku laiku ir kļūdušas pārdomas par kaut kādas savienības izveidošanu starp Krieviju un Baltkrieviju - ja ne gluži viena valsts, tad vismaz kopēja valūta, kaut kāda tirdzniecība, varbūt plašāka militāra sadarbība. Nelai me tikai tāda, ka to patiesībā nav gribējusi ne Krievija, ne Baltkrievija. Krievijai Lukašenko ir sava veida kauna traips. Aiz „slavu draudzības” it kā jāatbalsta, bet nu *bauris* visistākais, pie galda klāt nevar laist, visa Eiropa uz viņu šķībi skatās, un Krievijai tomēr Eiropa un tās tirgus ir daudz vairāk vajadzīgi nekā Eiropai Krievija.

Savukārt Minskā Lukašenko pats

droši vien saprot, ka savas valsts pilnīgu pārdošanu Kremlim viņa paša tautieši varētu nesaprast, bet vislielākās bailes, protams, viņam ir no iespējas, ka Baltkrievijā varētu atkārtoties Ukrainas oranžās vai Gruzijas rožu revolūcijas variants. Par iespējamām protestētājiem diktators gan reiz ieteicās, ka tiem „pārgriezis rīkli kā pilēm”, bet savus cilvēkus Lukašenko tur pie ļoti īsas pavadas, taču gadīties jau var visādi. Jādomā, ka īsi pirms minētās oranžās un rožu revolūcijas tie, pret kuriem tās tika vērstas, pat murgos neiedomājās, ka tas varētu beigties ar viņu pašu pazūšanu no skatuves. Nemaz nerunājot par to, kas pērn notika Afrikas ziemeļos, kur viena cilvēka pašizdedzināšanās maksāja amatu ne tikai viņa valsts diktatoram, bet arī vairāku citu valstu ilggadējiem vadoņiem. Tādi notikumi, protams, pasaulē vēl atlikušos diktatorus padara nervozus, un Lukašenko nav nekāds izņēmums.

Tomēr tas, kā šis cilvēks izrēķinājis ar saviem pretiniekiem pēc aizpērnā gada vēlēšanām, kā jau teicu, bija pārāk tālu sperts solis. Eiropas Savienība jau iepriekš bija noteikusi Lukašenko aizliegumu iebraukt ES, vizīte pie pāvesta bija pirmā reize, kad viņš vispār nokļuva Rietumeiropā, un arī tas kļuva iespējams pēc tam, kad viņš īsu britiņu bija uzvedies mazliet glītāk. Bet pagājušā gada jūnijā, kad kļuva skaidrs, ka no izrēķināšanās ar politiskajiem pretiniekiem „Eiropas pēdējais diktators” nebūt negrasās atteikties, ES pret Baltkrieviju vērsa jau daudz nopietnākas, tostarp arī ekonomiskas sankcijas. Situācija samilza tik smaga, ka Lukašenko bija spiests ar cepuri rokā doties gan uz Maskavu, gan arī pie Starptautiskā valūtas fonda, taču negūstot īpašu veiksmi. Un nu ir pienācis brīdis, kad Lukašenko joprojām uzvedas slikti, politisko cietumnieku viņa valstī ir vairāk, un Eiropa domā par jaunām, vēl stingrākām sankcijām.

Brīdi, kad tika noteiktas pirmās sankcijas, divām ES valstīm pret to bija iebildumi. Viena bija Itālija, ko toreiz pārvaldīja visnotaļ divainais Silvio Berlusconi, un viņam nekādu pretenziju pret Lukašenko un tā „valdīšanas” stilu nebija (tāpat tādu nebija arī tikpat divainajam Venecuēlas *bosam* Čavesam). Brīdi, kad otrreiz tika noteiktas sankcijas, atkal divām ES valstīm radās iebildumi. Viena ir Slovēnija, un otra abos gadījumos ir mūsu pašu Latvija.

Paskatieties kartē, un taps skaidrs, kāpēc tas ir tā. Esam kaimiņi. Kāds ir aprēķinājis, ka patlaban paredzētās sankcijas Latvijai nozīmētu 480 milj. eiro zaudējumus, jo samazinātos tirdzniecības apgrozījums. Kādā Latvijas laikrakstā teikts, ka sankcijas pret Baltkrieviju no ES puses patiesībā būtu sankcijas pret Latviju. Arī Saeimas deputāts Ojārs Kalniņš (lasītāji Amerikā viņu atcerēsies kā kādreizējo Amerikas latviešu apvienības aktīvistu un arī Latvijas vēstnieku ASV) ir teicis, ka pašreizējā variantā sankcijas visvairāk ietekmētu tieši Latvijas intereses un tāpēc tās esot nepieņemamas. To pašu ir apgalvojušas frakcijas Saemā.

Te nu ir kārtējais gadījums, kad, pa durvīm ienākot ekonomiskām interesēm, viss pārējais acumirkli izlido pa logu laukā. Arī pat visminimālākās rūpes par tādu „abstraktu” jēdzienu kā cilvēktiesības. Tikai pirms pāris dienām Lukašenko režīms izpildīja nāves sodu diviem cilvēkiem, kuņi it kā spridzinājuši metro Minskā, lai gan arī par viņu „tiesāšanu” pasaulē bija radies pietiekami daudz jautājumu, un nāves sods Eiropā jau ļoti sen ir atzīts par nepieļaujamu. Tāda nu ir tā mūsu pasaules reālpolitika. Brīdi, kad bijušais Valsts prezidents Valdis Zatlers brauca skatīties Olimpiskās spēles Ķīnā (un tur palika arī tad, kad Krievija uzbruka Gruzijai), viņš jau iepriekš bija pateicis, ka ne ar kādiem tibetiešiem netiksies un nekāda saruna par cilvēktiesībām ar ķīniešiem nenotiks. Aptuveni to pašu viņš sacīja, kad devās uz Turkmēniju, Uzbekistānu un Ka-

zachstānu, kuņas pie teikšanas arī bija cilvēki, ko citādi kā par diktatoriem nav iespējams dēvēt, turklāt piedevām Turkmēnijā ilgu laiku pie vadības grožiem turējās īsts maniaks. Bet tirdzniecība, mīļie, tirdzniecība, sakari, partnerattiecības... Arī amerikāņi minētajā reģionā ir bijuši vairāk nekā gatavi pievērt acis, piemēram, uz to, ka Uzbekistānas diktators savus pretiniekus mēdzis mest verdošas eļļas katlā, jo pamanījis būt „labiņais” jautājumu par ASV klātienē netālajā Afganistānā. PSRS laikā pasaule tirgojās ar Padomju valsti un ignorēja totalitārismu, daudzas valstis tirgojās ar Dienvidāfriku un ignorēja aparaidu, patlaban visas valstis tirgojas ar Ķīnu un ignorē militāristisku diktāturu, kuņa ir bīstama ne tikai savā reģionā vien. Nauda nesmird, tāds dzirdēts teiciens. Varbūt. Bet veids, kā nauda tiek iegūta, var būt smirdīgs.

Es, protams, nevēlu Latvijai zaudēt daudzus simtus miljonu latu ieņēmumu. Ja sankcijas pret Baltkrieviju tik tiešām ļoti kaitēs mūsu valstij, tad piekritu, par tām ir jādomā tālāk, par to ir jāpārliecina arī citas valstis, jo, piemēram, Portugalei vai Beļģijai par tirdzniecību ar Baltkrieviju var būt pilnīgi viens pipis, kamēr Latvijai, cik var spriest, tas ir visai eksistenciāls jautājums. Taču tas nenozīmē, ka man par to būtu jāprieccājas. 21. gadsimtā tam vajadzētu būt anachronismam, ka tik daudzi cilvēki pasaulē dzīvo nebrīvē. Mūsu tauta no totalitārisma izlauzās tikai pirms 22 gadiem, vai tik ātri mums būtu jāizmirst, ko tas nozīmēja? Protams, būs tie, kuņi teiks, ka pašiem baltkrieviem viss ir OK, jo Lukašenko viņiem nodrošina to pašu, ko Krievijā it kā nodrošina Putins un viņa kliķe, - „stabilitāti.” Bet abās minētajās valstīs tas nozīmē cilvēka tiesību pilnīgu ignorēšanu, un tāpēc es būtu tikai priecīgs, ja arī Latvija piedalītos spiedienā, lai tas tā vairs nebūtu. Saprotu, kāpēc Latvija to nedara. Bet saku atkal - reizēm nauda vai vismaz tās pelnīšanas veids smird gan.

Kārlis Streips

Starp Apolonu un Dionīsu

Horācijs kādreiz teicis: *Bis repetita placent.* (Atkārtotas lietas patiek). Ir vēl citas izteikas par atkārtotanos, taču šoreiz šis sakāmais pārfrazējumā būtu tāds: „Sliktu lietu atkārtošana ir neveiksmes māte.” Varbūt pārdoši un pārsteidzīgi teikts par februāra koncertu plānošanu ar marku „Vīnes klasika, austriešu vīns”. Taču man garšo vīns ar īpašu, savdabīgu aromātu. Ne jau dārgais, bet parastais austriešu galda vīns. Arī austriešu mūzika, kuŗa nav smelta no komponista mūzikālajām aplikācijām, bet noslēpumaini dzirkstī pilnmēness gaismā.

Vīnes klasika un austriešu vīns bija izvēlēts februāra Latvijas koncertu moto. Koncertos skanēja Mocarta, Bēthovena, Brāmsa un arī kāda tikai vīniešiem zināma Helmūta Šmīdingera skaņdarbi. Ideja kārtējo reizi atskaņot rīdniekiem zināmus un mazāk zināmus klasiku darbus ir svētīga. Tā apliecina zināmo patiesību, ka atkārtota patiesība var kļūt par mītu vai arī tā var nekļūt. Viss atkarīgs no patiesības kvalitātes.

7. februārī Lielajā gildē Liepājas simfoniskais orķestris lietuviešu diriģenta (arī pašreizējā operas vadītāja) Modesta Pitrena vadībā atskaņoja Bēthovena, Richarda Štrausa un Šūberta darbus. Solisti bija mūsu izcilā čelliste Kristīne Blaumane un krievu vijolnieks Sergejs Dogadins. Bēthovena Trīskāršajā koncertā *in C-dur op.56* klavieres spēlēja piānists no Izraēlas Gils Šohats. Pateicībā princim Lobkovicam

Bēthovena 1805. – 1806. gadā sacerētais koncerts nav ne populārs, ne īpaši iezīmīgs. Šajā koncertā atšķirībā no meistara citiem darbiem nav vēriena, aizrautības. Liekas, komponistam šis darbs noderējis par vijoles un čello spēles iespēju skīču burtnīcu. Tās tiešām ir ārkārtīgi grūtas salīdzinājumā ar klavieru partijas pieticību. Šķita, ka instrumentālo partiju atskaņojums ir grūtāks par gaidīto māksliniecisko rezultātu. Abi stīgu instrumentu solisti bija labi sagatavojušies, īpaši Blaumanes čello atskaņojums aizslaucīja garlaicību kopumā vienmuļajā darbā, tāpat kā Kristīnes vecvectētiņa Arvīda Blaumaņa brālis Rūdolfis Blaumanis aizpildīja sadzīviski pliekanās ainas ar savu ģeniālo humora devu: „Bet filozofs es esmu tā kā tā!” teica Noliņš. Orķestris spēlēja ļoti romantiski, gandrīz kā Šūberta simfoniju. Varbūt pat nedaudz par saldu...

Rīgā reti spēlētās Richarda Štrausa „Metamorfozas” priedēja ar 81 gadu vecā vācu mūzikas lielmeistara neiedomājami bagāto skaņu zīmju un simbolu pārbagātību. Komponists savu darbu pieticīgi nosaucis par „studijām 23 stīgu solistiem”. 1945. gadā rakstītā kompozīcija ir ģēzusī no kājām daudzus diriģentus. Ne katrs spēj sakārtot darbu loģiskā mūzikālās domas attīstības ielīgā. Bieži autocitāti, Bēthovena vai Vāgnera mūzikas citāti pārāk reljefi izlec no izpildījuma konteksta, atstājot tikai neskaidru, miglainu kopainu. Pitrens ņēmas vaiga sviedros, lai šajā mūzikālo temū – tēlu biežokni saglabātu kaut cik skaidru autora

domu. „Atcerieties, jums diriģēšanas laikā nevajadzētu svīst, lai silti kļūst klausītājiem,” teicis Richards Štrauss jaunajiem diriģentiem. Svīšana bieži saistīta ar skaņdarba paviršu pazišanu. Pitrens lika svīst Liepājas orķestrim, kuŗam šis opuss bija pēdējo gadu cietākais rieksts. Taču godīgi pārskats un atklāts tā bagātais saturs.

Kādēļ koncerta organizātoriem bija nepieciešams L. Bēthovena *C-dur* Mesas (op. 86, 1807) atskaņojums, kuŗu Bēthovens pats kādā vēstulē nosaucis par savu „jaunības dienu spēli ar Kerubīni un Mocartu”? Mesas atskaņojums Sv. Jāņa baznīcā 11. februāra vakarā, piedaloties Latvijas Radio korim un *Sinfonietta Riga* mūziķiem, kā arī Nacionālās operas solistiem, pārsteidza ar savu mūzikālā satura pieticību. Acīmredzot diriģents Sigvards Kļava šajā koncertā meklēja dionīsiskas labskanības nektaru kā apoloniskā satura dziļdziļos ūdeņus. V. A. Mocarta litanija Loretas Dievmātei (*Litaniae Lauretanae* 1774. gadā), kaut nepretendē uz meistardarba nosaukumu, tomēr novēdīja ar rokoko laika *esprit* un vieglu Prātera aromu. Diriģents centās gan Bēthovena, gan Mocarta darbus parādīt jaunā gadsimta vērtību skālā. Dionīss cinījās ar visu savas emocionālās arsenāla spēku, cenšoties zem sava papēža palikt Apollona prātojumā nastu. Diriģents Kļava mēģināja mūs pārliecināt, ka abi mūzikas lielgari ir kļūdušies savu darbu novērtējumos. Vai mēs viņam piekritām?

17. februārī Lielajā gildē bija Vīnes festivāla pēdējais nobeiguma koncerts. Programmā vēlreiz

Bēthovens - Otrais Klavierkoncerts 8-dir, op. 19, 1795 (?), pirmais pilnīgi saglabātais koncerts. Daudz reižu tas labots vēlākos gados, taču Bēthovena darbs nav pilnīgi apmierinājis: „Mans agrīnais un ne labākais darbs.” Trīsdaļu koncerta ciklā maz oriģinālu vaibstu. Te daudz līdzības var saklausīt ar J. Haidna mūziku.

Otro klavierkoncertu ar t. s. *Hammerklavier* atskaņoja pianists no Nīderlandes – Kristians Bezaudenhauts, diriģēja Normunds Šnē ar savu *Sinfonietta Riga*. Grūti spriest par pianista ģeniālītāti, kā to vēstīja programmiņa, jo mūziku viņš nospēlēja negaidīti pelēcīgi. Pār mēru romantizētā interpretācija padarīja šo Bēthovena darbu visai primitīvīzētu. „Tam dzejas gabalam viela smirdoši veca un romantiska,” savulaik rakstīja minētais Blaumanis. Varbūt *āmuriņklavieres* nedevis vēlamo un gaidīto?

Protams, Bēthovena *VII A-dur, op. 92, 1812*, vienmēr tiek gaidīta. Iespējams, tālā 1813. gada atskaņojuma triumfs ar komponistu pie diriģenta pulsts ir kā nemirstības zīme, kuŗa nav dzisusi līdz mūsdienām. „Zaratustras gudrības” iemiesojums, kā savulaik rakstīja kāds pētnieks, bet varbūt tikai Bēthovena paša gandarījums par otrās daļas ģeniālās temas atradumu ir šī darba panākumu atslēga. Bēthovenam ar grūtībām padēvās romantiski slaidas un no ekstazes pilošas meldijas. Viņš nebija ne Šūberts, ne Mocarts. Katra tema puskurļajam meistaram bija sevī jāizcīna, jāizkal ar neatlaidīgu un moksliņā kalējdarba paņēmiem. Katru temū viņš veidoja,

slīpēja, laboja un sāka bieži visu no jauna drīzāk kā akmeņkalis, nevis pulksterņmeistars. Šo moksliņo radošo procesu var redzēt viņa „Sarunu burtnīcās”. Varbūt šai simfonijai ir lieliskāki paraugi – sēra Saimona Retla, Klaudio Abado vai Marisa Jansona interpretācijās, taču Šnē tika ar šo darbu galā veiksmīgi. Par to liecināja dāsnie aplausi.

24. februārī Lielajā gildē Latvijas Radio koris un solisti Inga Kalna, Egils Siliņš, klavieru duets Diāna Ketlere un Reinis Zariņš diriģenta Kaspara Putniņa vadībā atskaņoja Rīgā bieži spēlēto **Joannesa Brāmsa „Vācu rekviēmu”**. Šis darbs mūsu klausītājiem piejaucēts jau senesis. Un senesis ir šī darba atskaņošanas tradīcijas un arī... atskaņojuma priekšstati.

Diriģents bija izvēlējis visai riskantu interpretāciju: simfoniskā orķestra vietā izmantot **tikai divas klavieres!** Brāmsa mūzikas emocionālā atturība ir vispārzināma, to daļēji kompensē viņa orķestra krāsas. Tagad to nebija. Askētiskums atskaņojumā vēl vairāk izcēla šī darba saules smaguma nosacītību, pelēkās krāsas dominanti. Kādēļ diriģents izvēlējās tik pārdošu, gandrīz pašnāviecisku uzdevumu, atsakoties no orķestra, var tikai minēt. Taču vairāk par stundu garais rekviēms man nešķita garlaicīgs un neemocionāls. Kaspara Putniņa eksperimentētāja dotības šī darba atskaņošanā apliecināja uzdrīkstēšanās iespējas un nepieciešamību mūsdienu postmodernajā kultūras telpā.

Pauls Dambis

Lai pagātne neatkārtotos!

Ir divaini, ka latviešiem pēdējo divdesmit gadu laikā ir jāatgādina, ka mūsu vēsture ir svarīga, ka ir normāli par to interesēties, to pētīt, lai atrastu savu mentālītāti, savas īpašās rakstura iezīmes, savus kompleksus, ārstēt un izprast rētas un traumas – visu to, ko laika gaitā nodēvē par tautas vēsturisko apziņu un tradīciju.

Kamēr citas tautas uz šīs nepielūdzamo vēsturisko bataliju bāzes veido izcilas mākslas filmas un paciešamus, kā arī neciešamus seriālus, raksta lugas un romānus, latvieši gluži vai kautrējas skatīties pagātnē. Psihoterapijas kundzības laikmets it kā būtu viņiem iedvesis vainas izjūtu pat par to, ka, tulkojot vēsturi, viņi neizbēgami raugās pagātnē, nevis saulainajā nākotnē. Pagātne tiek uztverta kā trauma, un sliktais tonis ir - to pieminēt.

Bet ikvienam radošam cilvēkam ir svarīgi būt gan liecinieka, gan prokurora, gan advokāta lomā, lai saprastu mūsu tautā piedzīvoto un palīdzētu sev un sabiedrībai attīstīt savu cilvēcisko apziņu šī laikmeta koordinātās.

Fonds „Sibīrijas bērni” (dibināts 2000. gadā), kas apvieno vairāk nekā septiņsimt 1941. gada represījās izsūtītos cilvēkus un viņu pēctečus, un režisore Dzintra Geka ir radījusi 10 filmas, ir izdotas grāmatas ar izsūtīto likteņstāstiem, ir rīkotas konferences, piemiņas koncerti 14. jūnijā, orga-

nizēti braucieni pa Sibīriju, atzīmējot izsūtījuma vietas ar piemiņas plāksnēm, intervēti tālumā vēl dzīvi palikušie latvieši, neļaujot atmiņai aizaugt ar zāli.

Veicot šo svēto misiju, ir gūts morāls gandarījums. Bet tas vienmēr ir bijis privāti organizēts brauciens valsts vārdā. Ja valsts aizsmakusi ekonomiski politiskās krīzēs un kaŗos, „Sibīrijas bērni” tās vārdu tomēr nav centušies ne mazināt, ne apkaunot par neieinteresētību. Taču ir pagājuši 11 gadi un fondam joprojām ir vitāli nepieciešams atbalsts. Fonds ir palīdzējis Latvijas Politiski represēto apvienības ļaudīm, ir informējis un apgaismojis šodienas jaunatni par viņu tēvu un vectēvu vēsturi (ko nav spējusi izglītība, visus šos gadus atsevišķi nemācot Latvijas vēsturi), t.i., palīdzējis attīstīt domāšanu kopsakarībās. Latvijas turīgajiem un patriotiskajiem cilvēkiem ir jānāk talkā, lai valstij nepienāktu laiki, kad par tās vēsturi, izdzīvošanas stāstiem un upuru traģēdijām vēstis tikai izklaidējoši mūzikli. Ir jāpalīdz, lai arī šogad, 2012. gadā, brauciens uz Sibīriju varētu notikt. Ir pienācis brīdis, kad fondam ir jāpalīdz, lai misija netiktu pārtraukta.

Šīsvasaras brauciena maršruts ir Rīga-Maskava-Blagoveščenska-Kanska-Krasnojarska-Pēterburga-Rīga no 15. līdz 29. jūnijam. Gru-

pā ir septiņi cilvēki, kuŗi, vēl būdami bērni, 1949. gadā tika izvesti uz Tālajiem Austrumiem. Septītā nodaļa pie Belogorkas pilsētas ir vieta, kur bijuši izsūtīti simtiem latviešu. Kopā ar mācītāju G. Kalmi ir plānots izvietot viņiem piemiņas plāksni pilsētas mūzejā. Četrās dienās iecerēts apbraukt izsūtījuma vietas Amūras apgabalā, tikties ar tur palikušajiem latviešiem. Tālāk ar vilcienu dosimies uz Krasnojarskas apgabalu. Pēc divarpus dienu ceļa ar vilcienu plānots ierasties stacijā Taišeta, kur bijušas ieslodzījuma vietas. Tur bijis mūsu ievērojamais dzejnieks un publicists Aleksandrs Pelēcis. Grupā iekļauta ārste Marija Krūmiņa, kuŗas tēvs – mācītājs Rumba bijis ieslodzīts 30 km attāļajā cietumā Rešoti, kas šobrīd saglabāties kā dzelzceļa stacija. Paredzēta tikšanās ar vietējiem iedzīvotājiem un iespējamiem aculieciniekiem. Tālāk ceļš vedīs uz Kanskas rajonu. Grupā brauks Juris Vidiņš, nonācis Tasejevā kā deviņgadīgs puika, no šīs vietas kājām atbēdzis uz mājām. Kanskā paredzēta tikšanās ar 1941. gadā no Latvijas izsūtītajiem ebreju bērniem Simonu Viņņiku un Fridu Poļakovu. Tiks apmeklētas arī latviešu sādžas Suchanoja un Malij Imbež, kur joprojām dzīvo 1941. gadā no Latvijas izvestās meitenes Selga Jankovska un Zaiņa Rozenvalde. Krasnojarskā pa-

redzēta tikšanās ar Latviešu biedrības pārstāvjiem un 1941. un 1949. gadā izsūtītajiem un viņu pēctečiem.

Brauciena laikā tiks filmēts, uzfilmētais materiāls būs redzams filmā „Kur palika tēvi”. Fondam ir archīvs, kuŗā viss safilmētais tiek uzglabāts, jo fonda materiālus bieži izmanto televīzijas, kā arī represēto biedrības un citi interesenti. Rakstniece Gundega Repše vāks materiālus romānam. Arī viņas mamma 1941. gadā bija izsūtīta un pavadīja Sibīrijā 14 gadus.

Lai arī neviens fonds, ne filma vai grāmata nespēj represētajiem atdot viņu zaudētos tuviniekus un bērniņu, mēs vēlamies sniegt nomicājumiem morālu gandarījumu un apliecinājumu, ka viņi nav aizmirsti. Latvijas iedzīvotājiem savukārt gribam atgādināt mūsu neseno pagātņi ar cerību, ka tā nekad neatkārtosies.

Iespējams ziedojums sūtāms: Nodibinājums „Fonds Sibīrijas bērni” Rīgā, Graudu ielā 41a, LV 1058 Reģ. Nr. 40008057169 SEB banka, kods: UNLALV2X Konta Nr. LV47UNLA0002058469357

Ziedojumu čekus ASV var sūtīt Aivaram Jerumanim – 1600 El. Rito ave, Glendale, CA 91208, USA Koordinācijas tālrunis – Dzintra Geka- 29273016

THE CHILDREN OF SIBERIA

we had to tell this...

Memories of the children deported from Latvia to Siberia in 1941. Compiled by Dzintra Geka

Ar Latviešu fonda atbalstu izdota grāmata – „Sibīrijas bērni” 1.sējums angļu valodā (340 intervijas ar 1941. gadā uz Sibīriju aizvestajiem bērniem).

„The Children of Siberia” var pasūtīt, sūtot čeku pēc adreses: A.Jerumanis 1600 El. Rito Ave, Glendale, CA 91208, USA.

Grāmata kopā ar sūtīšanu maksā 70 USD.

Anita Liepa

VEĻU VAKARĀ

Meitenītes vārdi

Kad tu Veļu vakarā mani gaidīsi, neklāj bagātīgu galdu, māt. Ieļej manā krūzītē skaidra ūdens lāsi, manā krūzītē, ko tu joprojām glabā. Bērna krūzītē ar padzisušu puķi uz sāna.

Viena ūdens malka toreiz pietrūka, lai es izdzīvotu. Lai izaugtu liela, iepazītu mīlestību, auklētu bērnus, dārzā audzētu puķes. Skaidra ūdens malka pietrūka tajā karstajā vasarā, kad mūs veda tik ļoti tālā, tik nepazīstamā, tik biedējošā ceļā.

Un nemoki vairs sevi, jo tā nebija tava vaina, ka vilciens apstājās tik tuksnesīgā vietā, tā nebija tava vaina, ka akā ūdens tik dziļi, tā nebija tava vaina, ka akai kāds norāvis ķēdi, nozadzis spaini, tā nebija tava vaina, māt. Tu izmisumā raudāji, tu būtu atdevusi dzīvību par pašu parastāko spaini, bet spainis nebija, māt. Tu noraisīji lakatu, saplēsi strēmelēs, sēji tās kopā, galā piesēji krūzi. Bet tava virve bija par īsu, tā nesniedzās līdz ūdenim, tā nesniedzās līdz glābiņam, un tad tu gribēji plēst kopā kreklus, un nebija tava vaina, ka nepaguvi; tā nebija tava vaina, ka vilciens stāvēja tik īsu brīdi. Beidz sevi šautīt ar pārmetumiem, māt, un nenosodi arī veco, nu jau aizbērtu aku, tā nebija akas vaina, jo akai ūdens nebija žēl.

Ieļej kādu ūdens lāsi manā krūzītē, kad tu Veļu vakarā klāsi galdu, mani pieminēdama, māt.

Puisīša vārdi

Neizlaid pavardā uguni, māt! Lai kuŗas pavasaros, kad mūsu dārzā sirma salna, lai nenodziest, kad vasaras saule šūpojas ābeļu vainagos, lai sprēgā rudens lietavās, lai gaiši liesmos ziemas spelgonī, kad lauskis ribinās ap mājas pakšiem. Neizlaid pavardā uguni, māt, tad vienmēr paliksi kopā ar tiem, kas tagad tev līdzās, un tev nebūs jāsilāda ar divāšu kāda dziestoša dzīvība, kā tu pulējies sasildīt mani tundras polārās nakts stindzinošī saltajā ziemā mūsu šķirbainajā būdā.

Tā nebija tava vaina, ka sniega vētra būdu ieputināja, tā nebija tava vaina, ka būdai iebruka jumts, tā nebija tava vaina, ka mitrie žagari nēdēga. Ar savu augumu tu mani sargāji no Baltās Sievas, kas stiepa pēc manis kaulainas rokas, ar divāšu kausēji asaras, kas sasala, pār mani em vaigiem ritot; tu gribēji saukt kādu palīgā, bet būda bija ieputināta. Tu cerēji uz glābiņu, bet būda bija ieputināta, un mūsu gulvietas kājgali nepacietīgi miņājās Baltā Sieva, vedinādama mani sev līdzī, solidāma atsvabinājumu no sala un bada, solidāma mieru. Tu neļāvi man viņai sekot, tu sildīdama kļāvi manu augumu sev klāt, tu dzini viņu prom, bet viņa negāja. Jo būda bija ieputināta un sniega vētra negribēja rimties...

Kurini pavardā uguni, māt, lai tiem, kas tagad tev līdzās, asaras nesasalst skropstās. Glabā uguni, neļauj tai dzist! Un Veļu vakarā, mani pieminēdama, liec tai spoži uzliesmot, māt.

Koncerts-defilē

Daugavpils. Vienības laukumā pulcējas ļaudis. Jaunieši, ģimenes ar bērniem, pa vidu dažs vecākā gadagājuma cilvēks. Vietējā avīzē lasīta ziņa, ka šajā stundā te pare-

dzēts brīvdabas koncerts. Ar nedzirdētu nosaukumu „Defilē”. Kā tulkojams šis vārds, vai tas no franču valodas? „Pirms kara teica: defilēt,” atceras kāds seniors. „Vakaros jaunieši defilēja gar Daugavmalu pa dambi. Līdz cietoksnim un atpakaļ. Tagad teiktu: pastaigājās.” Ak tā? Bet kāds tam sakars ar koncertu? Pats tiešākais. Avīzē teikts: gājiens sāksies Rīgas ielā no dzelzceļa stacijas. Kā tajā vecajā dziesmā – „Dziedādami, spēlādami...”

Gājiena priekšgalā virsnieks ar atkailinātu zobenu rokā. Aiz viņa stalti vīri armijnieku vasaras ietērpā. Mirdz saulē instrumenti, gaisā viņu pacilājošas skaņas. Nacionālo bruņoto spēku pūšamo instrumentu orķestris. Senči to dēvētu par ragu orķestri. Gājiens – ‘defilē’ -- tuvojas Vienības laukumam, kur malā izvietoti sēdekļi. Ir tveicīga 2009. gada 31. jūlija diena.

„Arī togad bija pats vasaras vidus,” saka sirma sieviete, noņemdama no galvas salmu cepuri ar zīda ziedu vienā malā. Blakus stāvētāja pavīpsnā. Nav pirmā reize, kad dzirdēts kādu sarunājamies pašam ar sevi...

Viņi gāja projām tādā pašā saulainā vasaras dienā, tikai agrākā – rīta stundā. Eskadrons pēc eskadrona. Brūni zirgi, bērni zirgi, melni zirgi, salni. Priekšgalā baltu zirgu seglos vīri saulē mirdzošām taurēm. Klusajā Andreja Pumpura ielā atskanēja pazīstamas dziesmas melodija: „Šalc zaļais mežs, kur lakstīgala dzied...” Eskadrons aiz eskadrona. Balti zirgi, bērni zirgi... Viriem zaļi formastērpī ar saules krāsas uzšuvēm. Koncerts-defilē... Pie kādas mājas vārtiņiem stāvēja bižains meitēns un pavadīja viņus ar skatienu. Baltos zirgus, melnos zirgus, ābolainos, bēros. Un jātniekus ar dzeltenām cepurēm apmalēm.

Kopš tā rīta, kad ceļu pretim mūžībai sāka par neatkarīgās Latvijas lepnumu dēvētais jātnieku pulks, vēsturē iegājis jau vesels cilvēka mūžs – sešdesmit deviņi gadi.

- Viņi nekad vairs nenāks atpakaļ, - teica cilvēks, kuŗš stāvēja meitēnam līdzās.

Šie vārdi iespaidās atmiņā, un kopš tās dienas viņa zīmēja zirgus. Baltus, melnus, brūnus, ābolainus, salnus. Uz dzēšlapām, uz pierakstītu burtnīcu vākiem, par kabatas naudu iegādātā kladē. Baltus zirgus, melnus zirgus, brūnus, ābolainus, salnus.

Cilvēkbērnam pieaugot, apmātibā pieņēmas spēkā. To nedrīkst atstāt aizmirstībai, domāja tā, kuŗai bērībā bijušas gaŗas, pelēkas pīnes. Lielajā gleznā, ko uzburis viņas ota, būs redzama Andreja Pumpura iela ar tās zemajām ēkām, dziļajiem notekgrāvjiem, brauktuves bruģi. No bruģa akmeņiem šķīls dzirkstis zirgu pakavi, saule mirdzinās jātnieku taures.

Balti zirgi, brūni zirgi, melni, salni, ābolaini. Un pie kādas mājas vārtiņiem meitēns, burzīdams pelēkā pīnē iesietu lenti...

- Ainavas un klusās dabas glezniņas jums izdodas, - sacīja tēlotājas mākslas studijas vadītājs, – bet sarežģītām figurālām kompozīcijām ar trim mācību gadiem

par maz, Sāciet ar vienkāršāku sižetu, uzzīmējiet, piemēram, pāris cilvēku, kas mūzejā aplūko statuju. Līdz nākamai nodarbībai mājās uzmetiet dažas skices.

Viņa nezīmēja cilvēkus mūzejā, viņa zīmēja zirgus. Zirgus, zirgus, zirgus. Un jātniekus ar taurēm, un meiteni pie vārtiņiem. Atkal un atkal zirgus, jātniekus, meiteni. Zirgus, jātniekus, meiteni. Līdz apjauta, ka pūles izsviestas vējā. Vienā lapā jātnieki, zirgi, otrā meitene ar gaŗajām pīnēm. Zīmējums apvienot pietrūka prasmes.

- Lai kaut ko attēlotu, nav katrā ziņā jāķeras pie zīmūļa un otām, - sprieda literatūras zinātnieks, kuŗš bija cēlis dienasgaismā dažū viņas stāstu. – Jums veiksies labāk, ja gleznosiet ar vārdiem.

Izdevās!

- Šis darbs ir jāekrānizē, jāuzņem filma, - teica rakstnieks ar skaisto segvārdu Birze. - Zirgi Latvijas debesis. Klusumā. Bez skaņas.

Kāpēc klusumā? Tas taču bija ATVADU KONCERTS! Tomēr, negribēdama rakstnieku aizvainot, savas domas viņa paturēja pie sevis.

Filmu neuzņēma, vārdiskais gleznojums palika grāmatas vākos - Rekviēms cilvēkiem un zirgiem, par kuŗiem teikts, ka tie vairs nenāks atpakaļ.

Viņi tomēr atgriezušies. Arī pēc daudziem gadu desmitiem jauni un stalti. Tikai formas tērps tiem nevis zaļš, bet melns un zirgu viņiem nav.

Kādā janvāra vakarā viņi atkal ir Jaunbūvē, tajā pilsētas daļā, kur pirmskara laikā atradās jātnieku pulks. Pēc agrāko gadu ieraduma par „Vārpu” dēvētais novada kultūras centrs, kur paredzēts koncerts, ir tikai trīs īsu kvartālu attālumā no Andreja Pumpura ielas. Līdz kādreizējam pulka stābam, staļļiem, slidotavai dažū minūšu gājiens.

Atjaunotās Latvijas Nacionālo bruņoto sauszemes spēku orķestris Daugavpilī izveidots pirms astoņiem gadiem. Kultūras centra zālē lielākoties jauni cilvēki - mūzikas kolledžas un universitātes studenti. Šur tur pa kādai baltai galvai.

Vai viņu vidū ir vēl kāds, kuŗš atceras aizejošā pulka atvadu koncertu? Šķiet, viņa vienīgā, tā, kuŗa toreiz stāvēja pie vārtiņiem.

Uz skatuves uznač mūziķi ar saviem puŗšamajiem instrumentiem. Koncerta repertuārā klasika - dažādu operu melodijas. Skan brīnišķīgā Johana Helmicha Romana astoņpadsmitajā gadsimtā Zviedrijas karaļa kāzām veltītā „Svīta no Drintingholmas mūzikas”. Antonio Vivaldi grūto Pikolo flautas solo skaisti atskaņo Maija Silova. Seko norvēģu komponista Džona Brakstadta variācijas orķestrim, Nino Rotas, Gunāra Ordelovska, Imres Kalmāna, Astora Pjaccollas skaņdarbi. Pietiecot programmu, nosaucot diriģentu un solistu vārdus un dienesta pakāpes, skan tīra, skaidra latviešu valoda. Arī starpbrīdī, izgājuši vestibilā, viņi sarunājas tīrā, skaidrā latviešu valodā.

Klausītāja, kuŗai bērībā bija gaŗas, pelēkas pīnes, jūtas laimīga. Atgriezušies. VIŅI ir atgriezušies! Zina - tas tikai šķitums, tomēr

illūzija paliek. Vismaz līdz koncerta beigām.

***

Pavasara pusē vēl viens koncerts. Tajā pašā kultūras centrā, kas dažū minūšu gājienā no Andreja Pumpura ielas, kur kādreiz atradās jātnieku pulks. Stābs, zirgu staļļi, ziemā slidotava. Orķestris sniedz koncertus arī citās Latgales pilsētās, bet nu ir atpakaļ Daugavpils daļā, kas pirms pusotra gadsimta iedēvēta par Jaunbūvi. Šis koncerts, tāpat kā iepriekšējie, visiem pieejams – bez maksas.

Šoreiz repertuārā laikmetīgie skaņdarbi. Dzīvespriecīgi, skaļi. Sirmām galvām mazāk saprotami, bet sirmu galvu zālē nav daudz. Jauno sajūsma ir neveltota. Mūziķiem tiek aplausi, ziedi, jautājumi.

- Kad nākamais koncerts?

***

Nākamais skan Rīgas ielā. Mūziķi nāk tainās rindās, spēlējami liksmas melodijas. Bet kādēļ klausītājiem acīs asaras? Tie, kuŗi lasījuši avīzi, jau zina: šis, tāpat kā pirms sešdesmit deviņiem gadiem Andreja Pumpura ielā skanējušais, ir atvadu maršs. Jo Daugavpils militārais orķestris tiek likvidēts, turklāt zīmīgā laikā – Latvijas bruņoto spēku izveides deviņdesmitajā gadskārtā.

Vienības laukumā mūziķi ieņem vietas, koncerts turpinās. Ar

skāļiem aplausiem un atzinības saucieniem klausītāji uztver katru izpildīto skaņdarbu. Te pēkšņi lietussgāze. Tāda, kas mērcē līdz ādai, bet viņi turpina spēlēt. Daža tālredzīga klausītāja, kam līdzī lietusgāze, to izpleš pār kāda mūziķa galvu. Šim paraugam seko vēl dažas, bet visiem lietussargu nepietiek. Viņi tomēr turpina, turpina spēlēt. Kad lietus mīļēties, orķestris sniedz programmas īpašo daļu - defilē.

Izskanot pēdējam akordam, klausītāji neizklist. Vēl jāredz mūziķu apbalvošana un dāvanu pasniegšana tiem, kuŗi nolēmuši dienestu neturpināt. Daļa mūziķu dosies uz Rīgu un Liepāju, kur saglabātas Stāba orķestra un Jūras spēku orķestra filiāles. Kāds varbūt nokļūs Afganistānā...

Kaŗavīru orķestra pēdējais – Daugavpilij veltītais koncerts izskanējis ar vārdiem: „Es zinu, ka mēs kādreiz satiksīties.” Jūs jautājat – kad? Pēc gadiem trim vai varbūt četriem, līdzko neredzams simtkājis, kas mūsu zemei izsūc dzīvības sulas, būs samīts, uzveikts, iznīcināts.

- Jūs nāksiet atpakaļ, – vienam no mūziķiem saka klausītāja, kuŗai pirms daudziem gadiem bija gaŗas, pelēkas pīnes. - Un mēs jūs gaidīsim. Mēs ļoti gaidīsim. Ļoti!

(Turpmāk vēl)

Augustdorfas saiets no 4. līdz 6. jūlijam

Augustdorfa, Blumberga, Detmolda mūs gaida

Apmešanās un pulcēšanās vieta:

Landhotel Gut Rothensiek, Rothensieker Weg 50, 32805 Horn-Bad Meinberg, pilsētas daļa Leopoldstal. Tāl.: 0049 5234 20070, info@gut.rothensiek.de mājaslapa www.gut-rothensiek.de

Cenas divvietīgai istabai EUR 104,- un divvietīgai istabai EUR 64,- par diennakti ar brokastīm plūs vakariņas vienam vakaram! Iespēja rezervēt istabu arī trešai naktij no piektdienas, 6.7., uz sestdienu, 7.7., par EUR 90,- dubultistabai, EUR 57,- divvietīgai istabai; tas būtu jāpiesaka, sazinoties ar viesnīcu. Lūdzam ikvienu PERSONISKI sazināties ar viesnīcu un apstiprināt istabas rezervāciju divām vai trim naktīm ar kodu LETTENTREFFEN, vēlākais, līdz 5. maijam.

Hotelis ar vērienīgu iekārtu bijušās muižas teritorijā, 13 km no Detmoldas. Mēs rūpēsīties par ērtu nokļūšanu no Detmoldas uz hoteli, plašāka informācija sekos. Nokļūšana līdz Detmoldai: tuvākais starptautiskais lidlauks Hannoverā (Hannover). Vilcieni no Minsteres uz Detmoldu (NordWestBahn 2 st.) brauc ik stundu, no plkst. 8.17 līdz 21.17. Skatīt dzelzceļa informāciju.

Paredzētā programma

Trešdien, 4. jūlijā: sabraukšana. Check in no plkst. 13.00. Vēlāk došanās uz Blumbergas kapiem, īss svētbrīdis un saruna pie latviešu pieminekļa un saruna ar Blumbergas arhivāru.

18.30 vakariņas

20.00 atpazīšanās, vēsturisks atskats ar Dr. Kārli Kangeri un daļībniekiem. Iepazīšanās ar filmrežisoru Dzintru Geki un kino pētnieku Agri Redoviču, kuŗi pieteikušies mūs dokumentēt savā projektā „Trimdas bērni”.

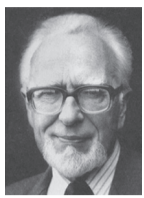
Ceturtdien, 5. jūlijā: autobusa brauciens uz Augustdorfu, pieņemšana pie birģermeistara Dr. Vulfa (Wulf). Sekos kazarmu (Rommel-Kaserne), respektīvi, bijušās bēgļu nometnes apmeklējums ar evtl. pārsteigumu.

Pēcpusdienā leģendārā kaŗavadoņa Hermaņa pieminekļa un mistisko klints veidojumu Eksteršteinu (Extersteine) apskate. Nostalģiskajās atmiņās tītais Derengrogs (Doerenkrug) nometnes pievārtē ir slēgts. Pēc vakariņām Velga un Ģirts Zēģneri rādīs bildes no veciem Augustdorfas laikiem. Lūzdu, ņemiet visi līdzī fotografijas, lai Velga un Ģirts var savu krājumu paplašināt. Varbūt Dz. Gekas filmizrāde.

Piektdien, 6. jūlijā: Check out tiem, kas pēcpusdienā dodas mājup. Pēc brokastīm visi dodamies uz Detmoldu, pilsētas apskate bijušā birģermeistara vadībā. Sekos pieņemšana rātsnamā ar pašreizējo birģermeistaru Helleru. Saieta izskaņa brīnišķīgā Detmoldas alus brūzī. Tiem, kas vēl naktī paliek hotelī, vakarā grillēšana un izpriecās.

Rikotājas Aija Ebdena, Māra Apel-Blūmiņa, Ieva Suermann, Ieviņa Picka-Emhardt, Rūta Buklevics (ruta.buklevics@gmail.com), šeit iespējams vēl pieteikties.

Krustām šķērsām – pa Latviju

Jaunsudrabiņa stāsts Rīgā

Kartē raugoties, tā mūsu zemīte izskatās itin prāva, bet, ja sāk braukt, tik pāris stundu – un no Rīgas esmu Liepājā, ja uz otru pusi – atkal tikai dažas stundas, un klāt jau Austrumu robeža. Šomēnes, teātra izrādes skatoties, tā arī iznāca krustām šķērsām pa Latviju izbraidīties. Paldies Dievam, ka gadījās vedējs, jo savas automašīnas man nav: rakstīt protu, bet braukt ne. Pirmais brauciens gan bija tepat Rīgā – ar tramvaju. Netālu no manas darbavietas Zinātņu akadēmijas augstceltnes atrodas neliels teātris, par kuŗu jau kādreiz esmu rakstījis, tā nosaukums ir „Skatuve”. Teātra atrašanās vieta ir diezgan netikama: iepretim pussabrukusās koka mājeles, vakara stundās nemaz negribas uzturēties tā sauktajā Maskavas foršstatē, bet nelielais teātris rada tikamu sajūtu, par ko rūpējas Anna Eizvertiņa.

Nu jau divdesmit gadus režisore vada šo teātri: ar līdzekļiem grūti, skatītāji – kā nu kuŗu reizi, bet režisore nesagumst, strādā, un viņas vadībā top interesantas izrādes, turklāt Eizvertiņa prot izvēlēties lugas, kuŗām citi teātri iet gaŗām, un parasti tie ir nopietni, vērtīgi darbi. Marta sākumā devos uz šī teātra kārtējo jauniestudējumu – Jāņa Jaunsudrabiņa stāsta „Vēja ziedi” drāmatizējuma izrādi. Nez vai visi lasītāji šo stāstu atceras, – tas ir rakstnieka pirmais prozas darbs, kas atklātībā parādījās 1907. gadā. Stāsts ir par jūtīgas meitenes Rasma traģisko mīlestību, un Jaunsudrabiņš šai stāstā iet gluži neparastu ceļu – rāmajā dabas ritējumā viņš ievēl neparastus, visai traģiskus vaibstus.

Prozas darbam atdzīvoties uz skatuves nemaz nav viegli, tomēr stāstu par meiteni Rasmu Anna Eizvertiņa veiksmīgi iedzīvinājusi darbībā, te mijas īsāki vai gaŗāki epizodi, kuŗos vērojam, kā pamazām savijas Rasma un jaunā puisa Spodra mīlestības pavediens. Neparasts. Skumīgs. Rasmu izrādē tēlo jauna meitene, Kultūras akadēmijas trešā kursa studente Ance Muižniece. Stāstā Rasma rādīta ļoti jūtīga, lirisku jūtu pārņemta, izrādē režisore ļauj aktrisei atklāties krāsaināk, meitene pārdzīvo savu pirmo mīlestību, tāpēc reizēm ir satraukta, samulsusi, varbūt pat kaprīsa, līdz pienāk skarbs pavērsiens, ko diktējis Jaunsudrabiņš: izrādās, ka meitenes iemilētais Spodris ir viņas brālis, par kuŗu eksistenci Rasmai nav bijusi nekāda nojausma, un arī Spodris nav zinājis, ka viņa tēvs agrā jaunībā milējis Rasma māti. Spodris pilsētā iebraucis uz mācībām un, kad atgriezās mājās uz laukiem, tēvs Valgs viņam atklāj skaudro patiesību: „Rasma ir ... tava māsa... Tas nu vienreiz tā ir...” Atskanējis naves spriedums abu jauniešu mīlestībai, kas plaukusī līdzīga sapnim, un nu to nākas aprakt. Mūsdienās varbūt tiktu meklēti atšķirīgi risinājumi, bet Jaunsudrabiņš un viņa varoņi domāja citādi: mīlestības valgs jāpārcērt,

izejas nav!

Uz skatuves šis skaudrais mīlestības stāsts izskan pārliecinoši. Pavisam maz Rasma un Spodris ir kopā, galvenais ir viņas gaidas satikt mīloto cilvēku. Rasma dzīvē alkst iekļauties arī cits cilvēks – Jānis, kas raksta viņai gaŗas vēstules un sūta dzejoļus, taču Rasma sirds un jūtas pieder tikai Spodrim, tāpēc gala iznākums ir tik skarbs un traģisks.

Anna Eizvertiņa radījusi skanīgu izrādi, sižeta pavediens vijas no nelieliem epizodiem: uz skatuves aktieŗi paši, ja vajadzīgs, noliek galdu vai krēslus, vai gultu un pēc attiecīgās ainas paši arī tos novāc, savukārt skatuves labajā pusē novietots soliņš un ziedu pušķītis, kas atgādina, ka Rasma aizgājusi uz kapsētu. Skatuves telpā jūtams, ka Jaunsudrabiņa varoņi dzīvo saskarsmē ar dabu – tur vējā šūpojas bērzu stumbri un zari, tie atgādina jauniešu attiecības. Izrādē vienotā ansambli Eizvertiņa apvienojusi jauniešus un vairākus pieredzējušus aktieŗus. Ar dabiskumu un patiesības izjūtu īpaši izceļas kādreizējais Liepājas teātra aktieris Mārtiņš Vilsons, viņam līdzās Mātes lomā pārliecinoši dzīvo Zane Vaļicka, kas uz skatuves diemžēl parādās reti.

Ir tik labi, ka šajā trauksmainajā laikā, kas pilns dažādu pārpratumu un pārsteigumu, ienāk sirsnīga, skaista, kaut arī traģiska Jāņa Jaunsudrabiņa stāsta „Vēja ziedi” pasaule.

***

Braukšana uz Liepāju!

Bija tādi gadi – nu jau labi sen –, kad rīdzinieki rēgulāri brauca uz Lietuvu, lai Paņevēžas teātri noskatītos režisora Joza Miltiņa iestudētās izrādes, – tā bija augstas raudzes māksla, jo Miltinis režisora pieredzi bija ieguvis, strādājot Eiropas teātros. Nu jau viņš sen mīt aizsaulē, ir citi laiki, un Latvijā izveidojusies cita tradīcija: teātrmīļi bariem brauc skatīties teātra izrādes uz Valmieru un Liepāju, turklāt nav nemaz tik viegli tikt pie biļetēm, un kur tad vēl – krietnais ceļa gabals! Bet rīdzinieki brauc! Vai tas nozīmētu, ka Rīgas teātros vairs nav ko skatīties? Nepavisam ne, arī te ir labas izrādes, ko noteikti vajadzētu redzēt. Valmierā visvairāk iecienīti ir mūsu režijas vecmeistara Oļģerta Krodera iestudējumi. Vai tas nav brīnums: Oļģertam ir jau deviņdesmit gadi, bet viņa vadībā top jaunas izrādes. Tāpat ir ar Liepājas teātri. Jau labu laiku darbā biedri un paziņas man taujā: „Vai tu „Pūt, vējiņi!” izrādi Liepājā esi redzējis?” Kauns atzīties, ka neesmu redzējis! Sazvanījos ar teātri par biļetēm, bet uzzināju, ka jāgaida vismaz mēnesis. Teikšu atklāti – mani urdīja bažas: kā tas būs – **Raiņa „Pūt, vējiņi!” – mūzikls!** Kā tas der kopā?

Paldies Dievam, izrāde manas bažas izklīdēja, iestudējums nosaukts par mūziklu „pēc Raiņa lugas un latviešu tautasdziesmu motīviem”, tā it kā ir Raiņa luga un arī nav, jo Raiņa teksta izrādē nav, tā autors ir dzejnieks Jānis Elsbergs, bet sižeta pavedienu

pēc „Pūt, vējiņi!” motīviem vijusi Evita Mamaja. Izrādē pārliecinoši, ka būtībā tajā dzīvo Raiņa lugas idejas un visi dzejnieka radītie tēli, un viņu savstarpējās attiecības nepavisam nav kropļotas, tā ir skanīga izrāde par vislielāko spēku, kas cilvēkus vieno, bet reizēm arī šķīr, – tā ir mīlestība: pēc tās tiecas dzērājpūsis Uldis, pēc tās alkst Baibiņa, taču pāri visam Raiņa lugā un Liepājas teātra mūziklā pacelts godīgums un cilvēciskums. Baiba patiesi iemil Uldi, bet nespēj mierīgu sirdi kopā ar Uldi aizbraukt prom, ja viņas dēļ cieš vecākā māsa Zane, ja Māte padzen Baibas tuvo cilvēku Ortu, ja postā iet Gatiņš! Tad jau labāk aiziet Baibiņai pašai. Starp citu, izrādē aiziešanas aina atrisināta teicami: parasti meitene ielec Daugavas vilņos, bet Liepājas teātri Baibiņa aizskrien un pēc brīža Uldis viņu kā aizsaulē aizgājušu uznes uz skatuves.

„Pūt, vējiņi!” izrādi Liepājā iestudējis Dailes teātra režisors Dž. Džilindžers, iestudējumā atklājot savu personību jaunā, vēl neredzētā, patiesā gaismā. Neko no Raiņa lugas režisors nav ne sakropļojis, ne samocījis, bet radījis skaistu, skanīgu izrādi. Teicami izrādes kopskaņu veido Kārļa Lāča mūzika, tā risinās dziedājumos, taču teksts labi uztverams un tēlu attiecības risinās skaidri. Teicami režisoram palīdzējusi kustību konsultante Inga Krasovska, un liela loma izrādē ierādīta kustībām un dejai: pirmajā cēlienā var jaust, kā jaunās, pilnasinīgās meitenes noilgojušās pēc kaislas mīlestības, pēc vīriešu ugunīgajām skavām, un tad brašā deju soli uznāk, varētu teikt – uzdejo, Ulža laivas biedri, un dejā staro vīrišķīga enerģija.

Jauki atplaukst Ulža un Baibas mīlestība – Baiba vairās no braša puisa – un tomēr tiecas pēc viņa. Baibiņu izrādē tēloja Aija Andrejeva – jauna neliela auguma meitene (populārās mūzikas dziedātāja Aiša), un šķiet, ka Baibiņa viņas tēlojumā precīzi atbilst Raiņa iecerai. To pašu var sacīt par Edgara Pujāta Uldi, kas ir gan pārgalvīgs un straujš, bet mīlestības pārņemts puisis, un abu jauniešu attiecībās atklājas spēks, ko spārno mīlestības jūtas. Preti Uldim pārliecinoši nostājas Kaspara Kārklīņa veidotais Gatiņš. Krietns jauneklis, un tomēr jūtams, ka Baiba ilgojas pēc īsta vīrieša.

Izrādē Rainis skan – skanīgas ir viņa idejas, skanīgi ir tēli, un šī ir reize, kad pilnīgi pieņemam pēc kāda literāra darba veidotu izrādi – mūziklu. No Liepājas mājup uz Rīgu devos gaišā noskaņā. Bija vērts uz Liepāju braukt. Tur iemantoju atziņu, ka ir tomēr iespējams pēc klasikas darba radīt īstu, patiesu mūzikālu izrādi. Pievakarē pēc dienas izrādes ceļu ieslīpi apstaroja saule, iespīdēt arī netālu no ceļa augošajās kailajos bērzos, kas jau iekrāsējās pavasarīgo toņos. Pārvērtības notiek. Pavasaris būs!

***

Brīnumi notiek

Reizēm tiešām atgadās arī brī-

numi: braucu uz Liepāju skatīties izrādi, bet pēc nedēļas – Liepājas teātris atbrauca pie manis! Liepājnieki ieradās Rīgā un Dailes teātra Mazajā zālē izrādīja Lauŗa Gundara komēdiju „**Laimesciema podniekdarbnīca**”. Nu kā lai neaiziet? Jāpiebilst, ka Lauŗa Gundara „dzīves komēdija” nav simtprocentīgs oriģināldarbs, jo pamatā ir Pēta Vallaka stāstu motīvi, un tajā piedalās tikai trīs personas: kādas podniekdarbnīcas īpašniece Epa un viņas sīkuzņēmuma darbinieki – māla trauku veidotāji Miķelis un Jasis. Miķelis ir gados nedaudz vecāks, Jasis pavisam jauns, bet Epa palikusi viena, jo nesen miris viņas vīrs. Tātad – jauna sieviete un darbnīcā divi vīrieši. Kas te var veidoties? Nu, protams, mīlestība! Gan viens, gan otrs iemil Epu, taču, ja jau viņi tur ir trīs, tad katrā ziņā uzšvirkstēs arī uguns! Tā arī notiek, līdz Miķelis no darbnīcas aiziet, un nu viņi paliek divi. Pavisam vienkāršs, ticams stāsts. Mazliet atgādina mūsu teātra tēva Ādolfa Alunāna komēdiju „Mucenieks un muceniece” – tur darbnīcas īpašniecei Grietiņai nomiris tēvs, laiks nēmt vīru, meiteni ieskatījis izdienējušais zaldāts Dundurnieks, bet viņa iemilas arī jaunais priekšstrādnieks Jānis. Mīlestības liktas atkārtojas.

Liepājas teātri Lauris Gundars paša sarakstīto lugu arī iestudējis un izveidojusies gluži interesanta izrāde. Režisors tajā apvienojis teicamu aktieŗu ansambli, kas sevi apliecinājuši jau citās izrādēs: Epu tēlo Inese Kučinska, kas pagājušogad atzīta par sezonas labāko aktrisi, augsti novērtēts ir arī Egons Dombrovskis. Manis nesen skatītajā „Pūt, vējiņi!” izrādē Kučinska tēloja Māti, Dombrovskis – Didzi, bet Jaša tēlotājs Kaspars Kārklīņš bija Gatiņa lomā, un nu šie paši aktieŗi pārliecinoši darbojas „Podniekdarbnīcas” izrādē. Niķu un stiķu pilns, arvien gatavs pastrādāt jaunas blēdības, Miķeļa lomā ir E. Dombrovskis, tāpēc viņam Laimesciems jāatstāj. Pasīvāks un miermīlīgāks ir Jasis. Skaļo ārējo izdarību izrādē varbūt ir pat par daudz, jo ik pa brīdim kādā no blakustelpām kāds kaujas, kaut kas krīt un dārd, un pēkšņi aplūst. Lugas darbības īsti piemērotu skatuves telpu sadarbībā ar V. Siliņu veidojis pats Lauris Gundars.

***

Un vēl –

Valmiera un Ventspils

Pāris dienu pēc Rīgā skatītās Liepājas teātra izrādes pavērās izdevība aizbraukt uz Valmieru un tur redzēt režijas lēģendas Oļģerta Krodera iestudēto Tennesija Viljamsa lugas „**Orfejs pazemē**” izrādi. Tovakar uz Valmieru devāmies krietns pulciņš no Zinātņu akadēmijas. Jāteic: guvām patiesu gandarijumu, vērojot saskanīgo lugas izrādi, kas ļāva aptvert cilvēku savstarpējo attiecību sarežģītību, viņu alkas pēc laimes un pēc izrašanās no vides, kas tiek dēvēta pat par

pazemi. Izrāde lika domāt un apjaust, ka ir psiholoģiskas problēmas, kas sniedzas tālāk par ikdienišķām sīkajām raizēm. Izrādē O. Kroders saliedējis plašu aktieŗu ansambli, kas apmēram trīs stundu gaŗumā ļāva baudīt patiesu īstas mākslas jutoņu. Bija vērts braukt! Uz savu jautājumu Kroderam – kad būs skatāms viņa nākamais iestudējums, saņēmu možu atbildi: „Ap Jāņiem!”

Vēl pēc dienas radās iespēja aizbraukt uz Ventspili un noskatīties Agra Krūmiņa iestudēto Mārtiņa Ziverta lugu „**Zaļā krūze**”. Ventspils izceļas ar dažādām kultūras rosmēm, katru gadu tur notiek tradicionālie Eirovīzijas dalībnieku atlases konkursi, taču patstāvīga, profesionāla teātra Ventspilī nav. Zēl. 1921. gadā teātris tika nodibināts, bet vācu laikā līdz pat 1944. gada rudenim te darbojās Ventspils drāmatiskais ansamblis un rēgulāri sniedza jaunas izrādes. Pēc Otrā pasaules kaŗa profesionāla teātra darbība Ventspilī neatdzīvojās, taču amatieŗu kopa joprojām strādāja, un tagad to sauc par Ventspils teātri. Nu jau gadus desmit teātri vada režisors Agris Krūmiņš, kas iestudēšanai izvēlas vērtīgus drāmatiskos darbus un labi prot sadarboties ar aktieŗiem, – arī šoreiz, iestudējot M. Ziverta komēdiju „Zaļā krūze”.

Ar interesi varēja sekot izrādes gaitai, kuŗā dažādi jautri pārpratumi savijas ar skarbo dzīves nopietnību Otrā pasaules kaŗa beigās, kad palika izšķirtas daudzās ģimenes. A. Krūmiņa iestudētajā izrādē teicami apvienojas šie abi limēņi, aktieŗi ar labu patiesības izjūtu izdzīvo komēdijā tēloto cilvēku sarežģītās attiecību peripetijas. Līdz ar to, izrādes notikumus vērojot, reizēm gribējās pasmieties, un tad atkal kļūvām nopietni, apjaušot, cik sarežģītu spēli ar lugas tēliem – Vurma kungu, Rūtu un Šeples kundzi – izspēlē liktenis. Asprātīga, valdzinoša un reizē sirsnīga bija Simonas Grieces tēlotā Šeples kundze, savdabīgo attiecību loku nopietni vija Lilita Meldere Rutas lomā un Andris Lasmanis, tēlojot Vurma kungu.

Ventspils teātra izrāde apliecinā, ka „... luga „Zaļā krūze” ir dzīvāka par dzīvu, aktīvi uzrunā skatītājus un Mārtiņš Ziverts ir mūsu nacionālā bagātība, viņa lugās ierakstīta mūsu tautas vēsture, paša autora mūžā personiski izdzīvota un iesāpēta,” – tā programmas lapīnā raksta režisors Agris Krūmiņš. Viņš lolo ieceri sākt darbu ar M. Ziverta drāmas „Cenzūra” iestudējumu. Latvijas profesionālie teātri Rīgā rakstnieka lugās tikai noskatās, bet tās skatuves dzīvi turpina uz amatieŗu skatuvē. Bija paties prieks ar Mārtiņa Ziverta lugas varoņiem satikties Ventspilī.

Viktors Hausmanis

P.S. Rīgā noskatījos absolūti bezjēdzīgu izrādi – „Trīnes grēki”, kas sadiēgta pēc Blaumaņa lugas motīviem. – V.H.

MUMS RAKSTA

Daži iebildumi

Gadu gaitā mūsu laikraksta slejās par Latviešu leģionu ir bijuši neskaitāmi raksti, vairāki pat manis rakstīti. Biju domājis, ka beidzot šis temats ir izsmelts, līdz laikraksta 11. numurā izlasīju rakstu "Brīvprātīgi iesauktie, jeb lai runā fakti". Šis raksts bija labs, precīzs, ņemts no Visvalža Lāča un Andreja Mežmaļa grāmatām, un man ir ļoti maz iebildumu, bet daži tomēr ir.

Rakstā minēts, ka "1943. gadā Latvijas vīrieši tika organizēti militārās vienībās, lai viņi izpildītu policijas funkcijas frontes aizmugurē. Tika skaidri apsolīts, ka viņu pienākums būs uzturēt kārtību pašu zemē. Vācieši lika savākt vienkopus vēl palikušos aizsargus, pievienoja daļu policijas un tad paziņoja, ka tas ir

policijas bataljons, kas pakļauts vācu kara laika likumiem un pavēlēm."

Manā atmiņā nekas tāds nav uzglabājies. Zinu, ka t.s. policijas bataljoni pirmo reizi tika organizēti divus gadus agrāk, 1941. gada rudenī, kad vācu vienības bija atdūrušās Ļeņingradas un Maskavas priekšpilsētās. Pirmajos bataljonos bija brīvprātīgie, kas nāda boļševikus un gribēja atiebt nomocītos vai aizvestos piederīgos. Tie tika iesaistīti Ļeņingradas frontē un Volchovā un vēlāk bija pamats 19. divīzijai. Nākamajos gados daudzi no šiem bataljoniem tika iesaistīti cīņās ar partizāniem Polijā un Ukrainā.

1943. gadā pēc vācu sakāves pie Staļingradas neviens vairs neticēja vācu uzvarai un brīv-

prātīgo karotāju bija maz. Vienīgā vervēšana tajā gadā bija leģionā. Aizsargu organizāciju boļševiki likvidēja 1940. gadā, un vācieši to neatjaunoja.

Tālāk rakstā teikts, ka "Latviešu leģionāri nav jāuzskata par vācu SS, jo 3) viņi nedeļa SS zvērestu, 4) viņi nebaudīja SS privilēģijas un 5) viņi nenēsāja SS vienībām noteikto uniformu.

Pilnīgi piekritu, ka mēs nebijām vācu SS, taču iepriekšējos teikumos rakstītais man nav skaidrs. Zvērestu mēs devām, un tas bija tāds pats kā vāciešiem, pat vācu valodā, Dievs un Hitlers bija minēti vienā teikumā, un vienīgā atšķirība bija tā, ka mūsu zvērestā bija pievienoti vārdi "im Kampf gegen Bolshevismus" (cīņā pret boļše-

vismu), kādu vāciešiem nebija.

Nezinu, par kādām speciālām SS privilēģijām rakstā tiek runāts. Tāpat nezināju, ka vācu SS vīriem bijušas citas uniformas. Mūsu uniformas nāca no tām pašām noliktavām, kur vācieši dabūja savas. Varbūt domātas SS rūnas uz apkakles? 15. divīzijai oficiāli bija saulīte, 19. divīzijai - ugunskrusts. Esmu redzējis fotogrāfiju, kur 19. divīzijas vīram SS vietā pie apkakles ir ugunskrusts, bet neatceros nevienu karavīru no mūsu piecpadsmitās ar saulīti. Pats nēsāju SS rūnas uz apkakles līdz pat kara beigām, jo saulītes nekad netika izdotas. Karodziņš uz piedurknes nebija nekāda nelegālitāte, tāds bija mums visiem.

Beigās vēl gribu pielikt kādus

teikumus par tematu, par kuŗu esmu rakstījis jau agrākos gados. Pukojos, ka leģiona kaujas kritušo skaits vērtēts uz 50 000. Tas jau ir gandrīz tas pats, ko ASV zaudēja Vietnāmas karā! Rakstā tas jau uzdzīts līdz 80 000! Tas taču ir milzu skaitlis, ja pieskaita vēl tos, kuŗi krita krievu pusē! Mana vienīgā reference ir DV izdevums pag. gs. 70. gados "Latvijas karavīrs Otrajā pasaules karā", kur minēti apm. 16 000 kritušo vārdi. Grāmatas sastādītāji pieļauj, ka varētu būt divreiz vairāk, taču arī tas ir "tikai" 32 000. Protams, īsto skaitli mēs nekad neuzzināsim.

Domāju, ka šis ir pēdējais raksts, ko par leģionu rakstīšu, taču kas to var pareģot?

Dr. Paulis Dzintars

Var samazināt abortu skaitu

Lai samazinātu abortu skaitu Latvijā, ir vajadzīga veselības un dzīves mācības ieviešana skolās, iekļaujot un uzsverot tajā morāli, ētiku un garīgumu - pieaicinot mūsu garīdzniecību visa minētā nostiprināšanā, līdzsvara radīšanā. Tikai un vienīgi ar izglītības starpniecību varēsim sasniegt abortu skaita samazināšanos ilgtermiņā.

Visus šos gadus valdība un Saeima nav pievērsušas tam uzmanību, domādams, ka viss izkārtošies pašplūsmā. Nu esam

nonākuši pie kritiskā stāvokļa un beidzot jūtamies spiesti kaut ko darīt. Tik daudz ko esam zaudējuši un nokavējuši, bet bezcerīgi vēl nav. Vajadzīga liela apņemšanās un pārliecība, lai sāktu ko uzlabot. Pārliecināt ir grūti, ja pašiem nav pārliecības. Vairs nedrīkstam skatīties ne atpakaļ, ne pa labi, ne pa kreisi. Mērķi esam iecerējuši un nosprauduši. Tagad atliek pierādīt un parādīt, ka esam spējīgi to sasniegt.

Šinī cilvēktiesību ērā nav ieteicams ar likumu ko aizliegt

vai atļaut, it īpaši abortu jautājumā. Tādā purvā apmaldīsimies un vēl iestigsim. Risinājumi ir jārada un jāveic ar izglītību, kas sagatavotu mūsu jaunos cilvēkus atbildīgai dzīvei ar garīgumu, ētiku, morāli un ģimeniskām vērtībām. Atbildībai jābūt pret sevi, citam pret citu un pret sabiedrību. Tādējādi varēsim sākt valsts stiprināšanu ilgtermiņā. Mums ir jāsniedz informācija un atbalsts saistībā ar ģimenes un skolas līdzdalību un kristīgām vērtībām.

Nav nedz taisnīgi, nedz pareizi vainot ārstus - medicīnas un ārstniecības personālu par to, ka mūsu valstī Latvijā tiek izdarīts tik daudz abortu. Valstī valda neziņa un trūkst minimālo zināšanu par dzīvi un tās daudzajiem varbūtējiem sarežģījumiem.

Kā lai ceļam apziņu un pašapziņu? Tā jāceļ, paskaidrojot, ka mums ir vajadzīgi bērni. Vienkāršs un neuzkrītošs, bet efektīvs veids sākmā varētu būt, ja Latvijas Pasts izdotu pastmarku seriju, kas godā celtu un godinātu

ģimeni: tēvu, māti, bērnus - trīs vai četrus. Mums ir visāda veida pastmarkas visam kam: zvēriem, putniem, pilīm utt., bet stiprai ģimenei to nav. Šīm pastmarkām jābūt apgrozībā ļoti ilgu laiku, apmēram tāpat kā ģerboņu pastmarkām.

Var jau būt, ka ir vēl citi pat vienkāršāki un efektīvāki veidi, kā risināt iepriekš minēto tematu. Tāpēc ņāciet visi palīgā ar ieteikumiem, risinājumiem. - dimants@hotmail.com.

Jānis J. Dimants, M.D.

Runāsim par Latgali

Paldies Frankam Gordonam par viņa vērojumiem un pārdomām par Latgali. Tas ir temats, kas mīļš un tuvs man, un tādām tam jābūt mums visiem, jo Latgale mūsu vēsturē vienmēr ir bijusi ļoti dārga un neatņemama dzimtenes sastāvdaļa. Atzīstos, arī pats esmu dzimis latgalietis vistālākajā Latgales nostūrī - Purvmalā, tātad aiz Latvijas robežas, kur mani vecāki, abi vidzemnieki, bija nosūtīti pirmajā skolotāju darbā nest „apgaismību” toreiz varbūt vistumsākajā, nesen no Krievijas atkarotajā Latvijas stūrī.

Tā ir, ka Latgale mums vienmēr bijusi kā mūsu pasakās un tradīcijās tā trešā (vai ceturta) meita ģimenē, sērdienīte, pelnrušķīte, sirdsskaidra bārenīte salīdzinājumā ar lepnajām jaunākām māsām, skaistām un izgudrām mātesmeitām. Ir bijis kā Brigaderes pasakā, ka uz Latgali vienmēr esam skatījušies no augšas, gan ar interesi, ar līdzjutību, arī ar labu gribu un sirsnību, tomēr no augšas - palīdzēt, palīdzēt, stiprināt šo mūsu sērdienīti.

Fakts tomēr paliek, ka tieši no Latgales ir nācis mūsu Latvijai stiprums, vitalitāte, dzīvības spēks, kas tik ļoti bija nepiecie-

šams mūsu jaunajai valstij un varbūt vēl vairāk ir vajadzīgs tieši tagad mūsu tautas izdzīvošanai. Visu mūsu Latvijas pastāvēšanas pirmo laiku no Latgales nāca mūsu dzīvais spēks. Tās bija Latgales lielās daudz bērnu ģimenes, kas ļāva mūsu tautai augt un vairoties, kamēr pārējā pārtikušajā Latvijā ģimenes kļuva aizvien mazākas un nespēja vairs segt nobiruma tiesu. Tāpat ar darbaspēku, kuŗa mūsu kultūralajā zemē vienmēr ir bijis par maz, un strādnieki bija jāmeklē no Polijas, Lietuvas.

Diemžēl vienmēr arī ir bijis tā, ka latgaliešiem bieži nācās sajūst, ka viņu „gudrās māsas” un pārgudrie brāļi skatās uz viņiem no augšas, pat ja ar draudzību un visa laba gribēšanu. Tās pats turpinās arī tagad. Latgale joprojām ir palicis mūsu sāpju bērns, vēl jo vairāk tāpēc, ka tur ir visvairāk krievu. Bet krievu jau netrūka arī tajos laikos, un ar tiem vienmēr ir sadzīvots,

Krievija aizvien ir nožēlojusi savu zaudējumu Vitebskas guberņai. Arī Polija savulaik karoja pēc savas Infantijas. Latvijas valdībai tad bija jākaŗo pret slavenajiem ārzemju aģentiem, komunistiem un pārpoļotājiem. Diemžēl tā turpat pieskaitīja

arī latgaliešu „separātismu”, un tāpēc Latgale bija jāpārlatvisko. Tās bija kļūmīgi. Nekādu separātismu Latgale negribēja, tā gribēja piederēt pie Latvijas, bet bieži dabūja justies tās jaunākā brāļa Antiņa lomā. Tādas latgaliešu valodas nebija. Bija vairs tikai augšzemnieku dialekts. Un visi nosaukumi bija jāpārlabo oficiālajā valsts mēlē.

Vai mēs esam sapratuši un pienācīgi novērtējuši, ka Latgale un latgaļu (vai letgaļu) cilts ir tā īstenā latviešu pamatcilts, kuŗa vācu krustnešu okupācijas varā lielā mērā kolonizēja arī pārējo Latviju, saplūstot ar līviem (libiešiem), kuŗšiem un zemgaļiem. Arī latgaliešu valodas mīkstās skaņas ir daudz tuvākas mūsu vienīgās brāļu tautas - leišu valodas skaņām, bet mūsu literārā valoda ir pārņēmusi libiski igaunisko pirmzilibigo akcentu un skaidrās skaņas no mūsu ziemeļpusē kaimiņiem. Skanīgās Latgales intonācijas būtu godā ceļamas, ne glabājamās kā etniski vēsturisks suvenīrs.

Latgalei tagad būtu jāpiešķir lielāka loma tās īpatnību saglabāšanā un stiprināšanā, jo gadsimtiem ilgi tā mācējusi sadzīvot un pārdzīvot gan ar

krieviem, gan poļiem. Kur arī mums liela pacietība vēl būs vajadzīga.

Mana laika Latvijas valdības mērķis bija Latgales skolās jau no pirmās dienas mācīt tikai „pareizo” latviešu valodu, atstājot dialekta lietošanu vienīgi ģimenē un starp tuviniekiem. Tā publiska lietošana tad raksturotu tikai intelīģences un izglītības trūkumu. Jādodomā, nekas daudz tur nav mainījies. Tātad atstāt dialektu valodniekiem un tautiskiem dziesmotājiem. Sagaidīt kaut ko vairāk laikam atkal nozīmētu „separātismu” - kas būtu pret Eiropas Savienības prasībām. Tad būtu jāprasa: kas mums ir svarīgāks - Latgale vai Eiropas Savienība?

Man jāiebilst arī pret Franka Gordona pausto Latgales salīdzinājumu ar Slovākiju. Čehi un slovakie ir divas dažādas tautas ar ļoti atšķirīgu vēsturi un ļoti atšķirīgu valodu. Tos vienā valstī sastikēja Pirmā pasaules kara uzvarētāji Rietumi, rekonstruējot Eiropu uz sabrukušo veco imperiju drupām. Tāpat kā savstarpēji vienmēr naidīgos Balkānus sastikēja kopā vienā Jugoslavijā (Dienvidslavijā). Lai novērstu „balkānizēšanos”, kam tik un tā agri vai vēlū bija jānotiek.

Slovākijai tā līdzība ar Latgali ir vienīgi tāda, ka, ieslēgta starp lielajām, kaŗeivīgajām poļu un ungāru zemēm, tā vispār nevarēja pie neatkarības tikt līdz Pasaules kaŗam. Čehija toties ir jau sena karaļvalsts ar bagātīgu vēstures un kultūras mantojumu ciešā saskarsmē ar tās kaimiņu vāciskajām zemēm. Tādā situācijā Slovākija neglābjami nonāca pabērna lomā, un pilna neatkarība tai bija loģiski nepieciešama. Arī šo tautu valodas ir ļoti atšķirīgas. Čehi, poļi, krievi nevar savstarpēji saprasties savās valodās, turpretim slovakie ir saglabājuši tik tīri skaidru slavu pamatvalodu, ka, domāju, katrs ar daudzmaz labām zināšanām jebkuŗā slavu valodā varētu gluži ciešami sarunāties ar slovaku viņa mēlē.

Latgaliešu valoda vai izlokšne, saucam to, kā gribam, nekad neapdraudēs valsts valodu un nenozīmē „separātismu”, par ko mūsu gudrās galvas ir bažījušās. Tā būtu jāceļ godā un jāveicina kā Latgales, mūsu vitalākās sastāvdaļas, košums un lepnusms un mūsu visu kopējā bagātība.

Dzintars Svenne

16. martā ar pašcieņu noritēja Latviešu leģionāru piemiņas diena

Mūsu korespondenti Valija Berkina un Dainis Mjartāns pēc norisēm pie Brīvības pieminekļa

16. martā Daugavas Vanagu 1952. gadā pasludinātā Latviešu leģionāru piemiņas diena Rīgā aizritēja daudz kuplākā ļaužu skaitā un mierīgākā gaisotnē nekā citus gadus. Un ar latvisku pašcieņu.

Piemiņas sarīkojumi sākās ar rīta dievkalpojumu Doma baznīcā, kas bija arī aizlūgums par Otrajā pasaules karā kritušajiem latviešu karavīriem. Bet pie Brīvības pieminekļa pulcējās ļaudis, lai sekotu līdz piemiņas sarīkojuma norisei.

Latvijā pirmo reizi Latviešu leģionāru piemiņu godināja 1990. gadā. Tad nevienam 16. marts nesaistījās ar „nacisma slavināšanu”. Nopietna starptautiska uzmanība Latvijai tika pievērsta 1998. gadā, kad Krievijas un arī dažu Rietumu valstu plašsaziņas līdzekļi vēstīja, ka Latvijā atdzimstot nacisms... Un tad sākās riņķa dancis - Rīgas dome aizliedza rīkot sietus 16. martā, bet Administratīvā tiesa atļāva. Un tā līdz pat šodienai.

Pastiprinātu uzmanību saietam šogad pievērsa drošības iestādes. 16. martā pie Brīvības pieminekli norobežojošām barjērām dežurēja vairāki simti policistu, kas gādāja par sabiedrisko kārtību. Gaidot latviešu leģionāru gājienu, lielā skaitā bija pulcējušies plašsaziņas līdzekļu pārstāvji. Ne visi bijušie latviešu karotāji bija devušies uz Doma baznīcu. Atstatu no vispārējās burzmas bija apmeties kāds sirms vīrs ar spēķi pie rokas. Uz jautājumu: „Kurā divīzijā kaŗojāt?” - **Alfons Valters Gremze no Mārupes** atbildēja: „Biju gaisa spēku izpalīgos. Mani iesauca 1944. gada 2. augustā. Man tobrīd bija 17 gadi. Brālis bija Latviešu leģiona 15. divīzijā.”

Mūsu laikraksta izrādītā interese par sirmo karavīru pievilināja arī televīzijas reportierus.

A. V. Gremze darbojas DVL Imantas nodaļā un Latvijas Nacionālo karavīru biedrībā. „Kaŗš bija briesmīgs. Mūs iesauca, kad bija skaidrs, ka vācieši kaŗu zaudēs. Sivas kaujas ritēja Kurzemes cietoksnī. Tad latvieši varēja izkaŗoties par brīvu Latviju, ko nebija darijuši, sarkanarmiešiem ienākot 1940. gadā. Nevarēja taču viņus atkal laist pāri Latvijas robežai. Nebija aizmirstas slepkavības Baigajā gadā un 1941. gada 14. jūnijā daudzu Latvijas cilvēku izsūtīšana uz Sibīriju,” sacīja Alfons Valters Gremze. Pēc kapitulācijas 1945. gada 8. maijā drīz vien leģionāri tika saņemti gūstā un nonāca lēģerī Vorkutā. Ar Anglijas Daugavas Vanagu un māsas Violas Snitkes (dzīvo Amerikā) visāda veida atbalstu viņam izdevies nodzīvot līdz 85 gadiem.

Pie Brīvības pieminekļa sākās rosība, jo tuvojās neparasta procesija. Enerģiskā solī nāca Eiropas Parlamenta deputāte Tatjana Ždanoka (PCTVL) ar biedru grupu. Rokās viņi nesa lielu vainagu ar melnām lentēm, ko nolika pieminekļa pakājē. Drīz vien kāds to aizklāja ar plakātu, uz kuŗa bija uzraksts „Latvija” un sarkanbalt-sarkanais karogs. Tā bija emblēma, kas savulaik rotāja latviešu leģionāru formastērpu. EP de-

Foto: Dainis Mjartāns

putāte izrādīja neapmierinātību par šādu notikumu pavērsienu. Daudzo TV un fotokameru pavadīta, viņa devās pie sava vainaga, jo tas esot likts „nacisma upuru piemiņai”. Nācās vainagu „atrakt”, jo pa to laiku bija sanests daudz ziedu. Piemiņas saieta rīkotājiem un policijai vajadzēja iejaukties Ždanokas rosībā, jo PCTVL pārstāvji nebija iesnieguši pieteikumu Rīgas domei par savu sarīkojumu 16. martā.

Ilggadējai Eiroparlamenta deputātei T. Ždanokai, kas tā rūpējas par „nacisma upuriem”, gan būtu vajadzējis zināt, ka 1950. gadā ASV Pārvietoto personu komisija nolēma, ka latviešu leģionāri nav kaŗa noziedznieki. 1955. gadā tādu pašu lēmumu pieņēma arī PSRS Augstākā padome. Turklāt pēc kaŗa latviešu leģionāriem Nirnbergas prāvas laikā, no 1945. gada novembra līdz 1946. gada oktobrim, uzticēja tiesu nama un kaŗa noziedznieku apsargāšanu. Mūsdienu vēsturnieki, piemēram, **Timothy Snyder** grāmatā **Bloodlands: Europe Between Hitler and Stalin**, skaidro Otrā pasaules kaŗa notikumus Austrumeiropā kā Hitlera un Staļina režīmu mijiedarbību un pat sava veida līdzdalību Austrumeiropas tautu - baltiešu, ukraiņu, poļu, ebreju u. c. fiziskā iznīcināšanā. Komūnisms/nacisms nav tik daudz jāsalīdzina viens ar otru, cik jāuztver par nedalāmu mehānismu.

Jāaizliedz būtu arī 9. maija svinēšana, tas būtu tikai taisnīgi, jo abi režīmi bija asiņaini. Turklāt tieši Staļina režīmu Padomju Savienības un Latvijas tautas atceras kā asiņaināko! Vai T. Ždanoka ar vainagu sēru noformējumā ieradīsies arī 25. martā, komunistiskā genocīda upuru piemiņas dienā, lai godinātu daudzu tūkstošu Latvijas cilvēku piemiņu, kuŗi palikuši Sibīrijas mūžīgajā sasulumā?

Latviešu leģionāru piemiņas sarīkojumā piedalījās **Jānis Vējiņš** no Austrālijas un vēl pāris citu ārzemēs dzīvojošo tautiešu.

Ar Jāņa un Ainas Vējiņu gādību ilggadējais Austrālijas latviešu sniegtais atbalsts Latvijas bruņotajiem spēkiem un jaunsargiem ir mērījams vairākos tūkstošos latu.

***

LR iekšlietu ministrs Richards Kozlovskis (ZRP) vairāku valstu pilsoņus bija iekļāvis tā dēvētajā melnajā sarakstā, līdz ar to viņiem iebraukšana Latvijā 16. marta priekšvakarā bija liegta. Eļļu ugunij pielēja arī neskaitāmās TV diskusijas par 16. marta norisēm un latviešu leģionāru lomu Otrā pasaules kaŗa laikā. Pārsteidzoši, ka Latvijas sabiedriskā TV uz diskusiju bija aicinājusi teju vai visu Latvijas un pat ārzemju antifāšistu organizāciju pārstāvjus, kas visi kā viens Latvijas sabiedrībai mēģināja iestāstīt, ka līdz ar 16. marta piemiņas sarīkojumiem valstī atdzimst na-

cisms. Zīmīga bija iekšlietu ministra atbilde, ka par nacisma atdzimšanu zināmi spēki runā kopš neatkarības atgūšanas, taču šais gados tas Latvijā nav piedzimis. Arī LTV krievu ziņu raidījums izcēlās ar klaji tendenciozu, cieņu aizskaŗošu viedokli par latviešu leģionāriem, savukārt krieviski raidošā privātā TV5 kanāla raidījuma vadītājs Mamikins piedāvāja skatītājiem sniegt atbildi, vai intervējamam krievu publicistam ir taisnība, ka kārtības ieviešanai nepieciešams Staļins un, ja piemin Latviešu leģionu, tad tikai pie Hitlera kapa.

Pats gājiens no Doma laukuma līdz Brīvības piemineklim noritēja visnotaļ mierīgi. Ziedus nolika arī vairāki frakcijas VL/TB/LNNK Saeimas deputāti. **Atšķirībā no iepriekšējiem gadiem** gājiens dalībnieki nesa plakātus

angļu un krievu valodā ar pārsvītrotiem nacisma un komūnisma simboliem un uzrakstiem „Nē – okupācijas varai! Jā – brīvai Latvijai!”. Gājiens pretinieki, stāvot aiz policijas nožogojuma, šogad uzvedās neierasti klusi un ar skaļiem izsaučieniem pret gājiens dalībniekiem nevērsās. Dažviet cilvēki gan iesaistījās savstarpējās diskusijās, kuŗās skanēja apzīmējumi „fašisti” un „okupanti”. Vienīgais incidents notika starp Eiropas Parlamenta deputāti Tatjanu Ždanoku un viņas „antinacisma” atbalstītājus pamest Brīvības pieminekļa pakājē.

Skaidrs ir viens, ka turpmāk norises 16. martā tiks kontrolētas arī ar likuma spēku. Iekšlietu ministrs jau izteicies, ka pašvaldībām būtu jāpiešķir tiesības ne tikai atļaut vai aizliegt masu sarīkojumus, bet arī noteikt šo sarīkojumu norises kārtību, jo tas novērstu iespēju organizēt vienlaicīgi konfrontējošus pasākumus. Arī šogad 16. marts uzjundīja negatīvu rakstu vilni Krievijas un arī rietumu presē. Jāpiekrit novērotājiem, ka gan **Vācijā, gan arī Krievijā sastopama neonacistu kustība, taču 16. martā neviens nav gājis ne ar nacistu simboliem, ne lozungiem. Tomēr tiek norādīts, ka „Latvijā notiek neonacistu gājiens”. Tādējādi nereti tiek novērsta uzmanība no tā, kas notiek pašu mājās.** Patīkami uz šī fona izcēlās vadošais Vācijas laikraksts *Frankfurter Allgemeine Zeitung*, kuŗā publicēts plašs Konrāda Sullera raksts „Piesmītas dzīves”. Rakstā atspoguļoti pretējie viedokļi un motivācija, ar ko Otrā pasaules kaŗa laikā latvieši cīnījās leģiona rindās un Sarkanajā armijā. Pieminēta Latvijas okupācija un Staļina īstenotais padomju terrrors, kas noderēja par pamatojumu un motivāciju tiem, kuŗi kaŗoja leģionā.

16. martā Lestenē

Foto: Dainis Mjartāns

Klātesošos uzrunāja Saeimas deputāti Raivis Dzintars un Inguna Ribena. „Vairs neplīvo sarkanais karogs, pret kuŗu jūs cīnījāties, un nepastāv Padomju Savienība. Kaunā ir kritis kāškrusta karogs, zem kuŗa jūs bijāt spiesti cīnīties. Tikai sarkanbalt-sarkanais karogs, par kuŗu jūs cīnījāties, brīvi plīvo pār Latviju. Un tāpēc jūs esat uzvarētāji,” teica I. Ribena. Runāja arī DV pārstāvības Latvijā vadītāja Solvita Sekste, bijušais leģionārs Artūrs Vidners, kā arī Virsnieku apvienības pārstāvis. Dziedāja LNKB koris „Tēvija”. Svētvardus teica mācītājs Kaspars Kovalovs

25. marts - Komunistiskā genocīda upuru piemiņas diena

25. marts kalendārā ierakstīts kā **Komunistiskā genocīda upuru piemiņas diena**. Pie namiem Valsts sarkanbaltsarkanie karogi sēru noformējumā, un visā Latvijā notiek atceres sarīkojumi – aizlūgumi dievnamos, ziedu nolikšana piemiņas vietās, dokumentālas izstādes un filmu demonstrējumi.

1949. gada 25. marta deportācija bija Padomju Savienības okupācijas iestāžu izdarīta masveidīga 94 779 Baltijas valstu iedzīvotāju, visvairāk - 42 149 (13 624 ģimenes) no Latvijas, izsūtīšana lopu vagonos uz Sibīriju.

Arī pirms 63 gadiem atausa saulains 25. marta rīts. Un pat vislaunākajā sapnī neviens nevarēja iztēloties, ka dienā, kad gaisā virsma pavasaris un tūrumi jāgatavo sējai, varētu notikt kaut kas tik briesmīgs...

Latvijas Valsts arhīvs saņēmis daudzu svarīgu dokumentu kopijas no Krievijas Federācijas Valsts arhīva fondiem, tostarp arī par 1949. gada 25. martā notikušo Latvijas, Lietuvas un Igaunijas iedzīvotāju deportāciju. Tā bija nosaukta par operāciju „Krusta banga”. No Igaunijas izsūtīja 20 713 (7488), bet no Lietuvas – 31 917 (9518) iedzīvotājus.

1949. gada 29. janvārī tika pieņemts pilnīgi slepens PSRS Ministru padomes lēmums, kurā bija noteiktas Baltijas valstu izsūtāmo kategorijas: kulaki (budži) un viņu ģimenes, bandītu (partizānu) un nelegālistu ģimenes, kā arī notiesāto un nošauto bandītu ģimenes locekļi, legalizējušies bandīti un viņu ģimenes locekļi, kuŗi turpi-

Atceres brīdis pie piemiņas akmens 1949. gada 25. martā no Daugavas stacijas aizvestajiem

na pretpadomju darbību, bandītu atbalstītāju ģimenes locekļi. Lēmumā bija norādīts, ka nepilngadīgie un darba nespējīgie ģimenes locekļi netiks pakļauti izsūtīšanai, bet viņi var brīvprātīgi doties līdz savām ģimenēm, taču praksē tā nenotika, - tika izsūtīti visi ģimenes locekļi, kas izsūtīšanas brīdī bija mājās. Iedzīvotājus izsūtīja, pamatojoties uz sarakstiem, kuŗus apstiprināja republiku ministru padomes. Izsūtīšanu uzdeva veikt Valsts drošības ministrijai. Deportēšanai no Krievijas papildus ievada kaŗavīrus. Izsūtīšanā Baltijā piedalījās 76 212 cilvēki - 18 387 bija iznīcinātāju bataljonu kaujinieki, 28 404 - komunistu partijas un padomju aktīva darbinieki, 21 206 - PSRS VDM iekšējie kaŗaspēka kaŗavīri un 8215 profesionāli čekisti.

Archīva dokumenti liecina, ka izsūtīja gan lauku saimniekus ar ģimeni, ja viņiem bija 120 hektari zemes, gan tos, kam bija tik 8 hektari vai zemes vispār nebija. Bijuši arī rezerves saraksti — ja istās personas nebūtu mājās. Visvairāk izveda no Liepājas rajona - 2512 cilvēkus no 791 ģimenes, Kuldīgas rajona - 2247 cilvēkus (693), Talsu rajona - 2223 (740), Jelgavas rajona - 2097 (738), Cēsu rajona - 2097 (664), Ventspils rajona - 2043 (633). No Inčukalna stacijas izveda 1114 cilvēkus, ceļā nomira 19, bet pa ceļam uz slimnīcām aizveda 26 izsūtītos. No Krustpils un Daugavas dzelzceļa stacijas izveda 1670 cilvēkus (565 ģimenes) no Jēkabpils un tās apkārtnes. Arī Grobiņas novada Tores stacijā stāvēja ešeloni ar lopu pārvadājumiem vagoniem, kuŗos

Foto: Valija Berkina

sadzina Liepājas un tās apkārtnes iedzīvotājus.

Atšķirībā no 1941. gada 14. jūnija deportācijas, kad vīrieši tika atšķirti no ģimenēm un ieslodzīti nometnēs, šoreiz tā tas nenotika. Kopumā 33 ešelonos tika izvestas 13 624 ģimenes no Latvijas, tostarp 11 525 vīrieši, 19 414 sievietes, 10 919 bērni (28,6 % bija līdz 16 gadu vecumam). Divas nedēļas garajā ceļā uz Sibīriju piedzima seši bērni, bet 183 cilvēki nesasniedza galapunktu. Latvijas iedzīvotājus izveda uz Amūras, Omskas un Tomskas apgabalu. Lielāko daļu izsūtīto uzņēma kolchozi, sovhozi un kokmateriālu sagatavošanas uzņēmumi, tā tiekot pie lēta darbaspēka. Izsūtītajiem paziņoja, ka viņi šeit paliks uz mūžīgiem laikiem un viņiem rēgulāri jāreģistrējas komandantūrā. Nometinājuma vietas gāja bojā 4941 cilvēks.

Izdevniecība „Latvijas Valsts arhīvs” izdevusi grāmatu „Aizvestie. 1949. gada 25. marts”.

Tajā publicētās kartes uzskatāmi ilustrē deportāciju norisi. Pirmo reizi sniegts 1949. gada 25. martā izvesto cilvēku skaita salīdzinājums ar iedzīvotāju skaitu konkrētā apriņķī, salīdzinātas izsūtīto cilvēku kategorijas, jo tas ir būtisks elements, lai izprastu, kāpēc deportācijai tika pakļauti tik daudzi Latvijas iedzīvotāji.

Ko ar 1949. gada 25. marta deportāciju vara gribēja panākt? Latvijā bija uzsākta kolchozu veidošana, bet lauku māju saimnieki nevēlējās „kollektīvizēties”. Pēc 25. marta deportācijas palika saimnieku atstātās mājas, lopu un tehnika. Neizsūtītie lauku ļaudis, baidoties no nākamā represiju viļņa, drīz vien rakstīja iesniegumus par iestāšanos kolchozā. Līdz ar Latvijas iedzīvotāju izsūtīšanu tika atbrīvota vieta iebrucējiem no plašās Krievzemes, kas vēl nebija atkopušies no Otrā pasaules kaŗa atstātās postāžas.

Valija Berkina

ZIŅAS ĪSUMĀ

Krustpils ev. lut. baznīcā 25. martā notiks Komunistiskā genocīda upuru piemiņas dienai veltīts dievkalpojums ar aizlūgumu. Pēc tam atceres brīdis pie piemiņas akmens Jēkabpils novadā 1941.-1949. gadā Staļina represijās cietušajiem.

Liepājas muzeja nodaļā „Liepāja okupāciju režīmos” 25. martā notiks Liepājas Politiķu represēto kluba sarīkojums. Atceres brīdi Tores dzelzceļa stacijā pieminēs daudzos ļaudis, kuŗus no Liepājas 1949. gada 25. martā lopu vagonos izsūtīja uz Sibīriju.

Pāvilostas Vērgales kapos 25. martā notiks Komunistiskā genocīda upuru piemiņai veltīts atceres brīdis. Pēc dievkalpojuma Pāvilostas evaņģēliskā baptistu baznīcā būs ziedu nolikšana pie Piemiņas akmens pilsētas Simtgades parkā.

ASV vēstniecība Latvijā izsludinājusi pieteikšanos ASV valdības rīkotā TEA (Teaching Excellence and Achievement) programmā skolotājiem 2013. gadam. Latvijas skolotājiem būs iespēja piedalīties sešu nedēļu kursos ASV, lai pilnveidotu savas profesionālās prasmes un dalītos pieredzē. Dalībai TEA programmā aicina pieteikties skolotājus vismaz ar piecu gadu darba pieredzi, labām angļu valodas zināšanām un spējām mācīt savu priekšmetu skolā ASV. Vairāk informācijas ASV vēstniecības Latvijā mājaslapā.

Valkas novada tūrisma informācijas birojs piedāvā jaunu Valkas pilsētas un tuvākās apkārtnes brīvdienu maršrutu „Iepazīsti Valkas novadu un apkārtni”, kas īpaši piemērots ģimenēm ar bērniem, - izjādes ar zirgiem „Kalnabundās”, zaļu tēju un ārstniecības augu bioloģiskā saimniecība „Bābēni”, Ziles un Vekšu dabas takas, briežu dārzs „Jasmīni”, Vijciema Čiekurkalte - kopumā 18 dažādi apskates objekti.

Daugavpils universitātei (DU) apstiprināts jauns ģerbonis - zelta līlija zilā laukā un - universitātes devīze SCIENTIA VINCES (no latīņu val. -Ar zinātņi uzvarēsi). Ģerboņa autors ir mg. hist. Artjoms Machlins. Ģerbonis veltīts DU 90 gadu jubilejai, un to apstiprinājusi Valsts heraldikas komisija. DU piecās fakultātēs un 58 dažāda līmeņa studiju programmās augstāko izglītību iegūst vairāk nekā 3000 studentu no visas Latvijas.

Latvijas Pārtikas un veterinārais dienests saņēmis informāciju no Baltkrievijas muitas dienesta, ka kontroles punktā Grigorovščina no 15. marta līdz 15. oktobrim notiks rekonstrukcijas darbi, tāpēc pilnīgi būs slēgts kontroles punkts *Pāternieki* Latvijā. Šķērsot Latvijas-Baltkrievijas robežu varēs kontroles punktā *Silene*, kas atzīts par piemērotu pārtikas, fitosanitāro un nepārtikas kravu kontrolei.

Ventspilī 30. jūnijā notiks Starptautiskais mākslas un mecenātisma projekts Cow parade 2012 (Govju parāde). Projekts sācies Cīrihē (Šveicē). Govju 24 skulptūru iegāde un atvešana izmaksās vairāk nekā 34 000 latu (50 000 eiro). Par godu šai parādei plānots atklāt iespaidīga lieluma ziedu skulptūru “Ziedu gotiņa”. Ventspilī pašlaik apskatāmas sešas gotiņas, kas palikušas no 26 gotiņām - mākslas darbiem, kas radītas pirms 10 gadiem un pārdotas labdarības izsolēs.

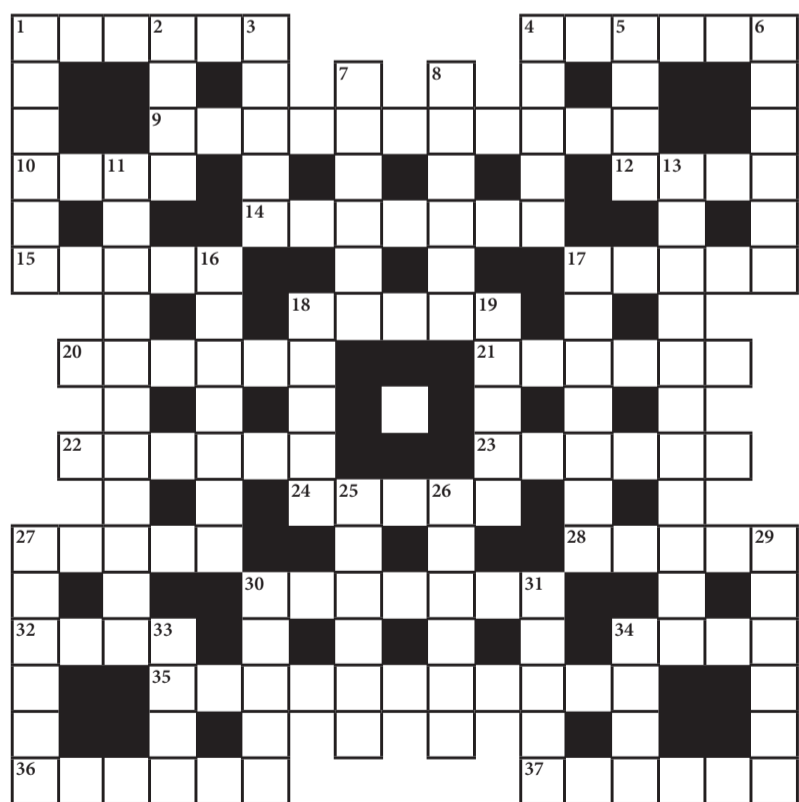
Ogres kristīgās draudzes - katoļu, luterāņu, baptistu un citas - sākušas parakstu vākšanu pret Jehovas liecinieku dievnama būvniecību Ogrē, Rīgas - Daugavpils šosejas malā. Viņu ieskatā tas „negatīvi ietekmēs Ogres pilsētas reputāciju”. Līdz 3. aprīlim Ogres iedzīvotāji aicināti paust savu viedokli par iecerēto būvniecību sabiedriskās apspriešanas laikā, ko rīko Ogres novada pašvaldība.

Plāviņu novada dome nolēmusi samazināt ciemu skaitu vairākos pagastos, jo tur palikušas tikai dažas viensētas. Ciema statusu jau zaudējušas 28 apdzīvotās vietas - Klintaines (1 ciems), Aiviekstes (14) un Vietalvas (13) pagastā.

Valija Berkina

Krustvārdu mīkla

Sastādījis Ēvalds Krollis

Līmeniski. 1. No stropa izlidojusi jauno bišu saime. 4. Tautas daiļrades vai literārs sacerējums ar fantastisku sižetu. 9. Cilvēks ar speciālu izglītību kādā nozarē. 10. Pilsēta Polijā. 12. Grieķijas sala Egejas jūrā. 14. Cilvēka ķermeņa daļa, kur robežojas kakla un muguras skriemeļi. 15. Virzītis (kam) pa pēdām. 17. Ostas pilsēta ASV, Aļaskas pavalstī. 18. Rotaslieta. 20. Valsts Afrikas Z. 21. Lūgt žēlastības dāvanas. 22.

Vilkt. 23. Pastiprināti izdalīt asaras. 24. Kuģu stāvvietas. 27. Vieplis. 28. Rikste. 30. Priekšpuse. 32. Speciāla telpa naudas operācijām. 34. Armijas apakšvienība. 35. Grafiskās mākslas veids. 36. Ķīmiskais elements. 37. Iepriekšējs maksājums.

Stateniski. 1. Augu daļas, ar kuŗām tie nostiprinās zemē un uzņem barības vielas. 2. Donavas labā pieteka Austrijā. 3. Piena pārstrādē iegūts produkts. 4. Sa-

karu iestāde. 5. Uz lēnas uguns katlā vārīties. 6. Dabasskats. 7. Gvinejas galvaspilsēta. 8. Nerunāt. 11. Reliģiskas mācības, kas atšķiras no valdošās Baznīcas vai ir tai naidīgas. 13. Zinātne par debess ķermeņu uzbūvi un attīstību. 16. Ienaidnieka īpašums, ko uzvarētājs iegūst kaŗa laikā. 17. Kazrags. 18. Akrobatikā - gaisā apmests kūlenis. 19. Vienģadīga graudaugu kultūra. 25. Boksā - sānu sitiens no liela atāluma. 26. Gaŗi šķiedru savijumi. 27. Liela meistariņa, prasme. 29. Ķīmiskais elements. 30. Gaisa burbuliņi šķidrums virspusē. 31. Sievietes vārds (apr.). 33. Upe Vācijas A. 34. Tiesības valdīt.

Krustvārdu mīklas (BL Nr. 12) atrisinājums

Līmeniski. 1. Spīdola. 5. Epitets. 12. Valis. 13. Kālis. 14. Marta. 15. Rūsa. 16. Teteris. 17. Sile. 19. Jebkad. 21. Saite. 23. Raut. 27. Skat. 28. Azote. 29. Turp. 32. Lāse. 33. Alkas. 34. Ārtava. 36. Aula. 38. Prātula. 40. Urga. 44. Ideja. 45. Samts. 46. Amula. 47. Keķeris. 48. Asfalts.

Stateniski. 2. Pals. 3. Dusa. 4. Likmes. 6. Pasmieties. 7. Gena. 8. Tārpi. 9. Avarija. 10. Ilze. 11. Patents. 18. Tauta. 20. Bikts. 22. Aloja. 24. Aorta. 25. Saulkrasti. 26. Sters. 30. Ulmanis. 31. Barakas. 35. Klases. 37. Liene. 39. Tema. 41. Raust. 42. Pase. 43. Mala.

Pateicamies par ziedojumiem *BL!*

Mūsu lasītāji Vācijā ziedojuši *Brīvās Latvijas* izdošanai 495 eiro. Paldies no sirds!

M. Apel-Blūmiņš, A. Barons, T. Boettler, L. Gruening, M. Jānītis, G. Kabucis, E. Klavinius, E. Krieviņš, J. Neimanis, J. A. Pērkonis, J. Segliņš, J. Skrastiņš, G. Spleceris, A. Spoģis, J. Straupe, H. Vosgerau, M. Wolske

Izdevēji un redakcija

Meklēju savu tēvu, EDUARDU-OSVALDU TIMBERU, dzimis 1922. gadā Liepājā, dienējis Latviešu SS leģionā, bijis dzīvs līdz 1945. gada maijam.

Meita Karmena-Verika (piezvanis caur dēlu Gvido, tālr.: 29424231)

Lieldienu tirdziņš Stokholmā

**Svētdien, š. g. 1.aprīlī,
no plkst. 12.30 līdz 16.00,**

Zviedrijas Latviešu Apvienības telpās,
Wallingatan 34, 5 tr. (durvju kods 8591)
varēs iegādāties tanī pašā ritā no Latvijas atvestus labumus, piem., rupjo un saldskābo maizi, alu, sieru, zirņus, saldumus un vēl šo to.

Visi mīļi gaidīti
ZLA valde

LATVIETIS – invalids – meklē aprūpētāju „tautieti”. Laba samaksa, jādzīvo uz vietas, pie brīva uztura. Ieteicama gados jaunāka pensionāre, spējīga patstāvīgi saimniekot. Tuvākai informācijai, lūdzu, zvaniet. Tālr.: 01457 866837. „Invalids”, 150 Station Road, Hadfield-Glossop, Derbyshire SK13 1AA

Saņemta skaista atzinība *BRĪVĀS LATVIJAS* darba rūķiem no S. Grisana kundzes Anglijā. Paldies!

Brīvā Latvija reklāmas cenas Latvijā

Cena - Ls 0,78 par cm²
ierāmējumā
Atlaides par reklāmas
publicēšanas biežumu:

- Atkārtotot vienu un to pašu reklāmu 2 reizes, paredzēta atlaide 10 % apmērā no parastās cenas.
- Atkārtotot vienu un to pašu reklāmu 3 reizes, - 15 % no parastās cenas.
- Atkārtotot vienu un to pašu reklāmu 4 reizes un vairāk, - 20 % no parastās cenas.
- PRIVĀTSLUDINĀJUMIEM: LS 0,39 par 1 cm² ierāmējumā.
- SĒRU SLUDINĀJUMS: LS 28,60

Pasta adrese:

Ausekļa iela 14 - 2
Rīga, LV - 1010

Tālrunis + 371 67326761
Tālrunis +371 67326784

Darba laiks:

Pirmdien – 9-17
Otrdien – 9-17
Piektdien – 9-15

BRĪVĀ LATVIJA

Latvijas reģ. nr. 1144.
Rietumeiropas latviešu laikraksts,
iznāk sestdienās, 48 reizes gadā.
Izdevēji: *Brīvās Latvijas* izdevēju kopa (BLIK)

Redaktore: Ligita Kovtuna
Brīvā Latvija redakcija – Ausekļa iela 14-2,
Rīga, LV-1010
Tālr (redakcija) +371 67326761, +371 29439423,
Tālrunis: +371 67326784.
e-pasts: redakcija@brivalatvija.lv

Administrācija: Sarmīte Janovskis “Straumēni”, Cattorpe Manor, Cattorpe, Leics. LE17 6DF, England. Tālr. 01788823438, fakss 01788822441. Kārto visas sēru un citu sludinājumu maksas; pieņem rietumu abonementus, izņemot Vācijas un Zviedrijas.

Pārstāvniecība Anglijā:
Dz.Purmale, 34 Brook Road, Leicester LE5 2HE.
Tālr. 01162431322, fakss 01162433312.
e-pasts: dzidra.purmale@talktalk.net

Abonementa maksa, sākot ar
2010. gada 1. jūliju:

Lielbritānijā: 6 mēnešiem €60; 12 mēnešiem €110. Samaksu ar čeku, PO vai naudā (ierakstītā sūtījumā) sūtīt laikraksta administrācijai (adrese sk. augšā), uz vārdu Brīvā Latvija.

Zviedrijā: 6 mēneši Kr 650.-; 12 mēneši Kr 1240.-. Naudas pārvedumi: Lettiska Hjälpkommitten, Brīvā Latvija (Wallingatan 34, 5 tr, S-111 24, Stockholm, Plusgiro 11 47 46 - 1). Tālr. un fakss 08 - 214425.

Naudas pārvedumi Vācijā: 12 mēn. – 130 eiro; 6 mēn. – 70 eiro; 3 mēn. – 40 eiro; BL kods Lettische Gemeinschaft, Salzmannstr. 152, 48159 Münster. Postbank Hamburg, BLZ 200 100 20, kods 271 751 204. Adrese abonēšanas jautājumiem: Ivars Vētra, Mittelstr. 3, D-35415 Pohlheim, tālr. +49 6004 2801, e-pasts: ivetra@web.de. Cita informācija Nils Ebdens, Lettische Gemeinschaft in Deutschland e. V., Frankfurter Str. 54, D-35440 Linden, tālr. +49 6403 940933, e-pasts: info@lk-v.de

Citās Eiropas zemēs: 6 mēnešiem 70 eiro; 12 mēnešiem 130 eiro. Naudas pārvedumi ar čeku uz Brīvā Latvija (adrese kā augšā).

ASV un pārējās pasaules valstīs 6 mēnešiem USD 90,-, 12 mēnešiem USD 170,-.

Latvijā: 6 mēnešiem Ls 20, 12 mēnešiem Ls 34.

Latviešu organizāciju un privātie sludinājumi maksā €3 par 10 mm augstu viensējīgā platumā aizņemtu telpu. Sēru sludinājumi (10,6 cm x 7 cm) €35. Zviedrijā – 500 kr.
Komerālie sludinājumi €6 par 1 slejas cm.

Atlaides atkārtotām reklāmām.
Ar autora vārdu, iniciāļiem vai segvārdu parakstītos rakstos izteiktās domas nav katrā ziņā arī redakcijas domas. Par līdzstrādnieku honorāriem nepieciešama iepriekšēja vienošanās. Par publikācijās minēto faktu precizitāti atbild autors.

BRĪVĀ LATVIJA
Latvian Weekly Newspaper
published by the Latvian Publishers Association,
Ausekļa iela 14-2, Rīga, LV-1010, Latvia.

Iespiests: SIA Madonas Poligrāfists

grāmata 4.lv
INTERNETA GRĀMATNĪCA

Nopērc lēti,
saņem ērti!

www.gramata24.lv

RADI UN DRAUGI
VIESNĪCA ★★★★★ WWW.DRAUGI.LV

MĀRSTAĻU IELA 3 | RĪGA LV1050 | LATVIJA | +371 6782 0200

LAI PNI LŪGTI RĪGĀ, ANGLIJAS DAUGAVAS VANAGU FONDA VIESNĪCĀ “RADI UN DRAUGI”!

SIA „MADONAS POLIGRĀFISTS”

ir pazīstama kā viena no senākajām tipogrāfijām Vidzemē. Šodien esam kļuvuši par modernu plaša profila tipogrāfiju – drukājam avīzes, veidlapas, brošūras, kalendārus. Pēdējos gados īpašu uzmanību pievēršam grāmatu ražošanai gan cietajos vākos, gan termolīmētām grāmatām mīkstajos vākos. Tipogrāfija nodrošina ar darbu Madonas pilsētā un tās rajona 70 iedzīvotājus. Mūsu galvenā prioritāte ir izpildīt to, kas apsoliētiem klientiem. Esam gandarīti, ka varam sadarboties arī ar laikraksta „Brīvā Latvija” redakciju!

Gaidīsim pasūtījumus arī no Jums!

Mūsu adrese: Saieta laukums 2a, Madona, LV-4801, Tālr. +371 64822742
e-pasts: pasutijumi@madpol.lv

Rīgas klientu birojs: K. Valdemāra iela 106/108, Rīga, LV-1013, Tālr. +371 67315026
e-pasts: madpolriga@madpol.lv

PAZIŅOJUMI

ANGLIJA

DVF BRADFORDAS nodaļas namā (5 Clifton Villas), sestdien, **31. martā**, plkst. 16 **folkloras kopa "DŪDĀLNIEKI" aicina visus uz dziesmu vakaru** - gan lielus, gan mazus jaunus un vecāka gadu gājuma apmeklētājus – visus, kam patīk dziedāt vai klausīties. Ja vēlas var ņemt līdzi groziņus. Ieeja brīva.

***

Angļu-latviešu Pavasara svētku programma 24. martā. Straumēnos, Anglijā: 12.30 - pusdienas (tikai ar pieteikšanos pirms 19. marta); 14.00 - atklāšana – Māris Pūlis; 14.30 - Dace Gaile, Anglo-Baltic News redaktore; 16.00 - nodarbības ar Lesteras deļotājiem; 17.30 - vakariņas (tikai ar pieteikšanos pirms 19. marta); 19.30 - koncerts: Īrijas latviešu koris eLVē; Mansfildas kamerkoris "Novadi"; Lesteras latviešu deju kopa "Dzirksts"; 21.30 - balle ar Helmuta un Lienes deju mūziku; bārs, loterija, atspirdzinājumi. Daļības maksa: viss sarīkojums, ieskaitot koncertu un balli, - £10; tikai uz koncertu - £5; tikai uz balli - £5; **Naktsmājas ar brokastīm £20, vai £15 kopmītnē. Pusdienas - £6; Vakariņas - £6.** Pieteikšanās ēdienreizēm un naktsmājām pirms 19. marta pie Astrīdas Balodis, tālr.: 0116-2702800 e-pasts: astridbalodis@yahoo.co.uk

***

Apvienotās Londonas latviešu ev. lut. un Miera draudzes sapulce notiks sestdien, **24. martā**, ap plkst. 12 Vācu baznīcā, **Luterāņu studentu centrā**, 10 Sandwich Street, London WC1H 9PL. Pirms tam plkst. 11 būs Ciešanu laika dievkalpojums. Visi draudzes padomes locekļi, kā arī citi draudzes locekļi un tie, kuŗus interesē draudzes dzīve, ir laipni ielūgti.

***

DVF Koventrijas nodaļa 18. martā plkst. 15 Mūsmājās rīko **Leģiona atceres svinības**. Visi laipni aicināti. Nod. valde.

Pavasara svētki „Straumēnos” 24. martā: atklāšana plkst. 14, koncerts plkst. 19.30: ELVĒ koris no Īrijas, „Novadi” kamerkoris no Mansfildas, Lesteras tautasdeju kopa. Sekos balle ar Helmuta un Lienes deju mūziku. Plašāka informācija un pieteikšanās uz maltītēm un naktsmājām pie Astrīdas Balodes, tālr.: 0116-2702800 e-pasts: astridbalodis@yahoo.co.uk

DIEVKALPOJUMI

Londonā, Sv. Annas un Sv. Agneses baznīcā, EC2V 7BX, piektdien, **6. aprīlī**, plkst. 16 Lielās piektdienas dievkalpojums ar dievgaldu. Piedalīsies Londonas latviešu koris. Svētdien, **22. aprīlī**, plkst. 14 Lieldienu laika dievkalpojums ar kristībām.

Londonā, Vācu baznīcā, Luterāņu centrā, 10 Sandwich Street, WC1H 9PL, sestdien, **24. martā**, plkst. 11 Ciešanu laika dievkalpojums un draudzes padomes sapulce.

Rovfantā, Rovfantas dievnamā, RH10 4NG, svētdien, **18. martā**, plkst. 11.30 Ciešanu laika dievkalpojums ar dievgaldu. Pēc dievkalpojuma Rovfantas saimnieciskā darba grupas sapulce. Svētdien, **8. aprīlī**, plkst. 07 un 11.30 Lieldienu dievkalpojums ar dievgal-

du un svētdienas skola - Kristus augšāmcelšanās svētki. Pēc tam nodarbības bērniem sadarbībā ar Londonas latviešu skolu.

LĪDSAS DRAUDZE, māc. G. Putce

Līdsā, 9 Alma Rd., LS6 2AH, Sv. Lūkas baznīcā, svētdien, **18. martā**, plkst. 14 Ciešanu laika dievkalpojums ar dievgaldu. Svētdien, **15. aprīlī**, plkst. 14 Lieldienu atsvētes dievkalpojums ar dievgaldu.

Halifaksā (8 Lord Str., HX1 5AE), DVF namā pirmdien, **9. aprīlī**, plkst. 11 Lieldienu dievkalpojums ar dievgaldu.

MANČESTERAS DRAUDZE, māc. G. Putce:

Mančesterā, Stretford, 9 Park Road, M32 8FE, Martin-Luther-Kirche, svētdien, **1. aprīlī**, plkst. 13.30 Pūpolsvētdienas dievkalpojums ar dievgaldu.

ZIEMEĻANGLIJAS-BRADFORDAS DRAUDZE, māc. G. Putce

Bradfordā, 29 Great Horton Rd., BD7 1AA, Vācu baznīcā, svētdien, **18. martā**, plkst. 11 Ciešanu laika dievkalpojums ar dievgaldu. **8. aprīlī**, plkst. 11 Lieldienu dievkalpojums ar dievgaldu.

Varingtonā (WAI IXG, Market Gate, Holy Trinity Church), svētdien, **1. aprīlī**, plkst. 20 Pūpolsvētdienas dievkalpojums ar dievgaldu. Svētdien, 29. aprīlī, plkst. 20 dievkalpojums ar dievgaldu.

VIDUSANGLIJAS DRAUDZE, māc. V.Vāvere

„**Straumēnos**”, Catthorpe Manor, Catthorpe, Leics. LE17 6DF, svētdien, **25. martā**, plkst.10 Ciešanu laika dievkalpojums, apvienots ar Koventrijas kopu. Svētdien, **8. aprīlī**, plkst. 11 Lieldienu dievkalpojums ar dievgaldu.

„**Mūsmājās**”, Priory Hill, Wols-ton, Coventry, CV8 3FZ, svētdien, **29. aprīlī**, plkst. 15 Ģimenes dienas dievkalpojums ar dievgaldu.

A U S T R Ū M A N G L I J A S DRAUDZE, māc. V.Vāvere

Derbijā, Chapel of St. Mary on the Bridge, Derby, DE1 3AT, svētdien, **1. aprīlī**, plkst. 12 Pūpolu svētdienas dievkalpojums ar dievgaldu.

Notinghamā, Trinity Lutheran Church, 67 Homefield Road, Aspley, NG8 5GH, svētdien, **1. aprīlī**, plkst. 15 Pūpolu svētdienas dievkalpojums ar dievgaldu.

Mansfildā, St. Peter's Centre, Church Side, Mansfield, NG18 1AP, sestdien, **7. aprīlī**, plkst. 11 Lieldienu dievkalpojums.

Pīterboro, E. Sūča kunga namā, 27 Lime Tree Avenue, Peterborough, PE1 2NS, sestdien, **24. martā**, plkst.14.30 Ciešanu laika dievkalpojums.

Bristolē, St. Bartholomew's Church, Maurice Road, BS6 5BZ, sestdien, **14. aprīlī**, plkst. 15 Lieldienu laika dievkalpojums ar dievgaldu.

Svonsijā, St. Barnabas Church, Hawthorne Ave, Uplands, Swansea SA2 0LP, svētdien, **15. aprīlī**, plkst. 16 Baltās Svētdienas dievkalpojums ar dievgaldu.

Gernsijā, The Town Church, St.Peter Port, GY1 1, sestdien, **28. aprīlī**, plkst. 16 Lieldienu laika dievkalpojums ar dievgaldu.

VĀCIJA
DIEVKALPOJUMI

Hanoverā, Markus baznīcas draudzes namā, Hohenzollernstr. 54, **1. aprīlī** plkst. 14 dievkalpojums. Kalpo diak. L. Urdze. Pēc dievkalpojuma pārrunas pie kafijas galda.

Lībekā, Lorenca baznīcā, **24. martā** plkst. 14 dievkalpojums ar dievgaldu. Kalpo diak. L. Urdze, pie ērģelēm Liene Orinska. Pēc dievkalpojuma uzkodas. **14. aprīlī** plkst. 14 dievkalpojums. Kalpo diak. L. Urdze, pie ērģelēm Liene Orinska. Pēc dievkalpojuma uzkodas.

Oldenburgā, Ohmstedes baznīcas draudzes namā, Butjadinger Str. 59, **15. aprīlī** plkst. 11 dievkalpojums. Kalpo diak. L. Urdze, pie ērģelēm Dr. A. Rosenbergs. Pēc dievkalpojuma kafijas galds.

Minsteres latviešu ev. lut. draudzes Lielās piektdienas dievkalpojums ar dievgaldu notiks Lielajā piektdienā, **6. aprīlī**, plkst. 10.30 Svētā Jāņa kapellā, Bergstrasse, kalpos prāv. K. Bērziņš.

Diseldorfas latviešu ev. lut. draudzes Lielās piektdienas dievkalpojums ar dievgaldu sestdien, **7. aprīlī**, plkst. 14 Stephanus-Kirche (kriptā). Wiesdorfer Str.21, Düsseldorf-Wersten, kalpos prāv. Klāvs Bērziņš, pie ērģelēm Maija Giese. Pēc dievkalpojuma kafijas galds.

Minchenes latviešu ev. lut. draudzes Pūpolsvētdienas dievkalpojums ar dievgaldu svētdien, **1. aprīlī**, plkst. 16.30 Minchenes Svētā Gara baznīcā, Heiliggeistkirche, Hugo Troendle Str. 53, München Moosach. Dievkalpojumu vadīs māc. Dr. Ilze Ķezbere. Pēc dievkalpojuma sadraudzības stunda tuvējā viesu namā. Sirsnīgi aicinām latviešu un vācu draugus!

Hamburgā, Sv. Pēterā baznīcā (Hauptkirche St. Petri), Bei der Petrikirche 2 20095, Hamburg, svētdien, **1. aprīlī**, plkst. 14 Pūpolu svētdienas dievkalpojums. Mācītājs Tālis Rēdmanis, ērģelniece Linda Leine. Pēc dievkalpojuma – sadraudzības brīdis baznīcas sānu joma kafejnīcā.

Berlinē, Paula Gerharda baznīcā (Paul-Gerhardt-Kirche), Wisbyer Str. 7, 10439, dievkalpojums svētdien, **18. martā**, plkst. 14. Kalpos mācītājs Tālis Rēdmanis, pie ērģelēm Agita Rando. Pēc dievkalpojuma baznīcas sānu jomā kafijas galds aratnēstiem cienasta groziņiem. Svētdien, **8. aprīlī**, plkst. 14 Augšāmcelšanās svētku dienā – Lieldienās – svētku dievkalpojums ar Sv. Vakarēdienu. Dievkalpojumā kalpos mācītājs Tālis Rēdmanis, pie ērģelēm Dr. Rudīte Līvmane.

Pēc Lieldienu dievkalpojuma pulcēsimies baznīcas iekšpagalmā uz **Lieldienu svinībām lieliem un maziem!** Cienastu gādāsim kopīgi, katrs, kam vien iespējams, ņemot līdzi no mājām gan krāsotas olas „olu kaujām” un rotaļām, gan groziņus ar citiem kārumiem pēc savas izvēles. Gaidām jūsu radošu līdzdalību arī spēļu un rotaļu daļā! Ja jūs vēlaties ko īpašu šai dienai citu priekam sarūpēt, lūdz, dariet to iepriekš zināmu atrakstot, lai varam jūsu iecerī iekļaut svinību kopīgā plānā. Ceram uz jūsu atsaucību un līdzdalību! Savus priekšlikumus un līdzdalības pieteikumus Lieldienu svi-

nību pēcpusdienai sūtiet: talisedmanis@t-online.de; tel. 03026398545; kab. tālr. 015128318387.

Memmingenā, Kristus baznīcā, Albert Schweizer Str. 19, svētdien, **1. aprīlī**, plkst. 11.15 notiks Pūpolu svētdienas dievkalpojums ar dievgaldu. Archib. Elmārs E. Rozītis. Sekos kafijas galds draudzes namā.

Esslingenā, Dienvidus baznīcā, Suedkirche, Spitalsteige 3, Lielajā Piektdienā, **6. aprīlī**, plkst. 15 paredzēts dievkalpojums ar dievgaldu. Archib. Elmārs E. Rozītis. Sekos kafijas galds draudzes telpās.

Ettlingenā, Liebfrauenkirche, Lindenstr., svētdien, **15. aprīlī**, plkst. 14 paredzēts Baltās svētdienas dievkalpojums ar dievgaldu. Archib. Elmārs E. Rozītis. Sekos draudzes vakars ar kafijas galdu.

Ludvigshāfenā, Sv. Ludviķa baznīcā, St. Ludwig, Bismarck- un Wredestrasse krustojumā, svētdien, **18. martā**, plkst. 15 notiks dievkalpojums. To vadīs draudzes priekšniece Rasma Gundega Ieviņa. Pēc dievkalpojuma draudzes telpās azaidis groziņu veidā.

ZVIEDRIJA

Lieldienu tirdziņš Stokholmā, Zviedrijas Latviešu apvienības telpās, Wallingatan 34, 5 tr. (durvju kods 8591), svētdien, **1. aprīlī**, no plkst. 12.30 līdz 16 varēs iegādāties tanī pašā rītā no Latvijas atvestus labumus, piem., rupjo un saldskābo maizi, alu, sieru, zirņus, saldumus un vēl šo to. Visi mīļi gaidīti! ZLA valde.

***

Laipni ielūdzam uz **Dr. hist.h.c. Leonīda Siliņa „Zviedrijas-Latviešu palīdzības komitejas darbība 1943. g. - 1945. g.” grāmatas atvēršanas sarīkojumu** otrdien, **27. martā**, plkst. 18 LR vēstniecības telpās, Odengatan 5, Stokholmā. Sarīkojumā piedalīsies vēsturnieks Dr. Jānis Krēsliņš. Pārrunas pie glāzes vīna. Lūdz pieteikties līdz 26. martam pie Zigrīdas Siliņas, tālr. 08 807093 vai mudite_hk@hotmail.com. Ev. tālr. 08 7526334 (Mudite Hoogland Krasta). Visi laipni aicināti! Zigrīda Siliņa

Gēteborgas Latviešu pensionāru biedrības tikšanās **31. martā** plkst. 13 notiks "Folkpartiet" telpās! NEDRE KVARNBERGS-GĀTAN 7 (atrodas "Vāstra Nords-tan"), Gēteborgā. LUDZU infor-

mējiet pārējos. Jauni biedri laipni gaidīti. Valde. H. Vasks

Latvijas ev. lut. Baznīcas Zviedrijā **Mācītāju un draudžu delegātu Sinode notika 17. martā** plkst. 12, Somu baznīcas draudzes namu apakštāvu telpās. Kopsapulci atklāja un uzrunu teica archibiskaps Elmārs E. Rozītis.

***

DIEVKALPOJUMI

Lundas latviešu draudzes Lieldienu dievkalpojums ar dievgaldu pirmdien, otrajās Lieldienās, **9. aprīlī**, plkst. 16 Sankt Mikaela kyrka, Orkestergatan 5, Lindeborg, Malmö. Dievkalpojumu vadīs māc. Imants Alksnis. Pie ērģelēm: Arta Stepiņa. Visi laipni aicināti. Draudzes valde.

Gēteborgas latviešu draudzes Lieldienu laika dievkalpojums ar dievgaldu Hāgas baznīcā piektdien, **6. aprīlī**, plkst. 14. Prāveste leva Graufelde. Pēc dievkalpojuma draudzes kafija Hāgas draudzes telpās. Draudzes valde

Norčēpingas latviešu draudzes Kristus augšāmcelšanās dievkalpojums ar Svēto Vakarēdienu notiks otrajās Lieldienās, **9. aprīlī**, plkst. 13.00 Hedvigas baznīcā. Dienas mude: "Ko jūs meklējat dzīvo starp mirušiem?" (Lk. 24:5). Mūzikāli priekšnesumi. Mācītāja Dr. Normunda Kamergrauža homilija. Pēc dievkalpojuma svētku galds draudzes nama. Esiet aicināti un gaidīti!

Eskilstunmas latviešu draudzes Pūpolsvētdienas dievkalpojums ar Svēto Vakarēdienu notiks svētdien, **1. aprīlī**, plkst. 13 Svētā Andreas baznīcā. Dienas mude: "Mans spēks iespējā varena parādās:" (2 Kor.12:9). Martas Vikmanis mūzikāli priekšnesumi. Mācītāja Dr. Normunda Kamergrauža homilija. Pēc dievkalpojuma svētku galds draudzes namā. Esiet aicināti un gaidīti!

Mūžībā aizgājusi mūsu mīļā

RUTA KRASTS,
dzim. MĀRŠAUS

Dzimusi Rugājos 1925. gada 5. oktobrī,
mirusi Koventrijā 2012. gada 7. martā

Mīļā piemiņā
meita Inese, Richard, Timothy and Rebecca,
māsa Spodra, Ilgvars, Ausma, Paul un Kurt,
māsa Aina Latvijā ar ģimeni,
māsa Erna Austrālijā ar ģimeni

*Kam, vējiņi, tu nolauzi
Diženo ābelīti;
Kam, Dieviņi, tu paņēmi
Mīļu vārdu devējiņu.*